

Jaargang 14, 11 november 1993

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg • Redactieadres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • tel. 043-883174

Inhoud

De Maastrichtse onderwijswereld staat op haar kop. De gemeente vond het tijd om iets aan de overlast door studenten te doen en koos een rigoureuze maatregel: het aantal studentenhuizen wordt per straat drastisch beperkt. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen de good guys en de bad guys. Dat gebeurt wel bij gezondheidswetenschappen, waar de vakgroepen die veel dissertaties produceren en talloze artikelen schrijven een schouderklopje krijgen en extra onderzoeksmiddelen. De zwakke broeders worden gestraft. Heel logisch allemaal, alleen hoe bepaalt een faculteitsbestuur wie goed is en wie slecht. Het onderscheid tussen goed en slecht in de Joegoslavische burgeroorlog heeft een Maastrichtse promovendus niet kunnen vinden. Hij was militair in Sarajevo en wat hij daar zag maakte het schrijven van zijn proefschrift tot een onbenullige bezigheid. Want wie is er nu nog geïnteresseerd in 'stemmen zonder last' als negenhonderd kilometer verder de kogels beslissen over goed en kwaad?

Studenten in beroep

Gemeenteraad aanvaardt leefmilieuverordening

Het aantal studentenhuizen mag niet meer dan vijftien procent van het totaal aantal panden in een straat bedragen. Ondanks protesten van de universiteit ging de gemeenteraad afgelopen dinsdag akkoord met de leefmilieuverordening.

In de verordening wordt in feite met geen woord gerept over studenten. Artikel negen zegt alleen dat in een straat maximaal vijftien procent van de panden als verblijfsgebouw ingericht mag worden. Maar een verblijfsgebouw, dat is een gebouw waar aan meer dan vijf personen "bedrijfsmatig dag- en nachtverblijf" wordt verschaft. En dat zijn meestal studentenhuizen.

Wethouder Wevers (volkshuisvesting, stadsvernieuwing en ruimtelijke ordening) verdedigde deze op studenten gerichte werking van de leefmilieuverordening door te stellen dat de gemeente streeft naar "een evenwichtige samenstelling van huishoudens." Een hoge concentratie studentenwoningen veroorzaakt volgens hem veel overlast en is niet gunstig voor de gemeenschap en het verenigingsleven in een buurt.

De gemeenteraad had weinig begrip voor Wevers' laatste opmerking. PvdA'er Reerink wees op de situatie in de Ravelijn, waar de studenten volgens hem een "goede sociale band" hebben opgebouwd. Wevers pareerde deze stelling met de opmerking dat de studenten van de Ravelijn al

lang geen studenten meer zijn, maar gewoon zijn blijven hangen: "Nu krijgen ze kindertjes en ontstaat er weer een normaal gemeenschapsleven."

Ook in de studentenwereld zijn Wevers' opmerkingen in het verkeerde keelgat geschoten. "Een duidelijk voorbeeld van het discriminerend en stigmatiserend denken van de wethouder", zegt Johan Hoogenburg van de studentenorganisatie DOPE. "De gemeente probeert de overlast in de stad aan te pakken door de studenten te weren. Maar ze heeft nog nooit hard kunnen maken dat er daadwerkelijk sprake is van overlast en dat die overlast dan ook door studenten wordt veroorzaakt."

Niet alleen de studenten, ook de universiteitsraad en het college van bestuur van de RL zijn in opstand gekomen tegen de leef-

milieuverordening. Weliswaar nam het college afstand van de door U-raad en studenten gebezigde termen als 'discriminatie' en 'stigmatisering', maar steunde zij het protest middels een brief aan B en W waarin de gemeente verzocht werd in ieder geval de 15-procentsregeling op te schorten. Volgens het college zal de krapte op de studenten-woningmarkt alleen maar toenemen door deze maatregel.

De wethouder was niet onder de indruk van de protesten. Die van de studenten deed hij zelfs af met "ongenuanceerd". Ook wenste hij niet in te gaan op voorstellen van PvdA en D66. Zij vroegen om een soepele toepassing - per straat bekijken of de overlast zo groot is dat de verordening moet gelden. Dat leidt volgens Wevers alleen maar tot "lange Arobzittingen". J.

Geelen (GroenLinks) pleitte voor een hoger percentage. Ook daar wilde Wevers niet aan beginnen. De VVD steunde hem daarin: "In Eindhoven is de norm tien procent en daar is nog altijd sprake van overlast", zei raadslid Devilee.

De studentenorganisatie DOPE gaat een bezwaarschrift indienen bij de gemeente, waarin zij zal protesteren tegen het feit dat de studenten gediscrimineerd worden. Als dat niets oplevert, "en dat zal wel niet", zegt een woordvoerder, wordt hoger beroep aangetekend bij gedeputeerde staten.

Wim Ortjens

(pagina 7: blijf van onze rotstudenten af)

Verkiezingen op z'n Engels: heel wat beter dan het Nederlandse systeem, waarin de band tussen gekozen en kiezer wordt verdrongen door de fractiediscipline, zegt René Kleijkers in zijn proefschrift (zie pagina 7 en 8) (foto ABC)

Alleen premie bij vier jaar studie

Studenten krijgen slechts een premie als zij binnen vier jaar afstuderen. Bij nader inzien heeft minister Ritzen afgezien van een glijdende schaal, waarbij ook nog in het vijfde jaar een beloning kon worden verdiend.

In de onderwijsbegroting voor 1994 kondigt Ritzen aan dat studenten die binnen vier jaar hun doctoraal examen hebben gehaald 2000 gulden krijgen. Het is belangrijk om naast de verhoging van de temponorm studenten ook door middel van positieve prikkels te stimuleren om harder te werken, licht de minister dit plan

toe in antwoord op een schriftelijke vraag van het CDA. Sneller studeren drukt voor de overheid de kosten van studiefinanciering. Het CDA vraagt zich af of het wel gepast is om studenten te belonen die precies de - officieel - benodigde studietijd hebben gebruikt.

Om "voldoende te waarborgen" dat studenten werkelijk meer snelheid gaan maken wordt de premiereregeling wel aangepast. Wie meer dan vier jaar over z'n studie doet, krijgt niets meer. Eerder wilde Ritzen iedereen belonen die binnen vijf jaar klaar was. Zo zou een diploma na 4,5 jaar de

student 1000 gulden opleveren.

De verwachtingen over de premie zijn hoog gespannen. Ritzen denkt dat jaarlijks 20.000 studenten binnen vier jaar zullen afstuderen. Dat zullen vooral hbo-ers zijn. Daar bedraagt de gemiddelde studieduur 4,3 jaar. Universitaire studenten hebben nu iets minder dan zes jaar nodig. Jaarlijks studeren ruim 60.000 studenten af, waarvan 40.000 in het hbo. De eerste premies worden volgens de begroting uitbetaald in 1996.

HOP, Pieter Evelein

Studenten richten rechtswinkel alleen voor vrouwen op

Morgen zal de vrouwenrechtswinkel Maastricht haar deuren openen voor vrouwen met - al dan niet specifiek vrouwelijke - juridische problemen. Twee en twintig rechtenstudenten (v) van de Rijksuniversiteit Limburg zullen twee maal per week spreekuur houden.

Vrouwen zullen de vrouwenrechtswinkel aan het Vrijthof niet alleen bezoeken met geslachtsgebonden juridische problemen als mishandeling of ongewenste intimiteiten. Mr. S. Gillissen, de secretaris van de 'Stichting Vrouwenrechtswinkel Maastricht', verwacht veel klanten die geplaagd worden door uniseksuele narigheid als echtscheiding, strijd om het voogdijschap en ontslag.

Vrouwen verwachten op het moment dat ze een rechtswinkel binnenstappen meer dan een antwoord op een juridisch vraagstuk; ze zoeken tevens een steun en toever-

laat. De reeds bestaande rechtswinkels schieten daarin tekort, zegt Gillissen. Háár vrijwilligers zijn dan ook niet alleen wegwijs in de wetboeken, maar worden tegelijkertijd getraind in het bieden van emotionele opvang. Die trainingen worden verzorgd door rechtspsychologen en docenten van de vakgroep geestelijke gezondheidskunde van de Rijksuniversiteit Limburg.

De doelstelling van de vrouwenrechtswinkel is om de rechtspositie van de vrouw te verbeteren. Dat zal niet alleen tijdens het spreekuur gebeuren, maar ook daarbuiten. De stichting is van plan om voorlichtingsbijeenkomsten te organiseren waar hulpverleners uit de psychosociale hoek worden ingewijd in het juridische métier. Want wat voor de rechtswinkel geldt (vrouwen met juridische problemen hebben ook emotionele opvang nodig), geldt volgens Gillissen ook andersom.

De vrouwenrechtswinkel zal geen persoonlijke lasten kennen: zowel het bestuur (twee studenten, drie juristen en een psychisch-verpleegkundige) als de consultants (allen vrouwelijke rechtenstudenten)

zijn vrijwilligers. In de overige kosten is voorzien dankzij donaties van de rechtenfaculteit, die in de winkel een serieuze stageplaats heeft, en religieuze organisaties in Maastricht.

De vrouwen hebben wel degelijk geprobeerd om tot samenwerking te komen met de bestaande rechtswinkel, bijvoorbeeld in de vorm van een speciaal vrouwen-spreekuur. "Maar daar werd absoluut geen interesse getoond voor onze zaak", zegt secretaris Gillissen. Vanaf morgen heeft Maastricht dus twee rechtswinkels: een op de Capucijnenstraat en een honderd meter verderop.

Wim Ortjens

Regering blijft meer techniekstudenten wensen

Het is van strategisch belang om het aantal techniekstudenten te verhogen. Want een tekort aan technici kan ons land zich niet permitteren. Dat schrijven de ministers Ritzen en Andriessen aan de Tweede Kamer. Nu kiest 15 tot 20 procent van de studenten techniek. De bewindslieden willen naar 25 procent, maar hun mogelijkheden om studenten te verleiden zijn beperkt. Juist het bedrijfsleven moet technische beroepen aantrekkelijker maken.

Op dit moment gebeurt er al veel aan stimulering van techniek in het onderwijs, zo blijkt uit de nota "techniek in onderwijs" die op verzoek van de Kamer is opgesteld. Dat varieert van subsidies voor bedrijven die hun poorten openen voor de basisschool tot de verlenging van TU-studies en extra begeleiding van havisten op de hts. Maar Ritzen en Andriessen vinden het aantal techniekstudenten in het hbo en op de universiteit nog steeds te laag. Internationaal gezien blijft vooral de deelname aan 'harde' technische studies achter. Recent tekent zich zelfs een daling af van het percentage studenten dat die studies kiest. Over de vraag of er echt een tekort aan technici komt, is recent wel twijfel gezaaid door een rapport van het Tilburgse instituut IVA. De bewindslieden erkennen dan ook dat er onzekerheden zijn. Maar strategisch gezien is het volgens hen beter hoog te mikken. Want een tekort is moeilijker weg te werken dan een overschot: techniek leer je er niet zomaar even bij, terwijl mensen met een technische opleiding vaak wel breed inzetbaar zijn.

De bewindslieden blijven de roep van het bedrijfsleven om meer technici dus voorlopig nog ondersteunen. Maar, voegen ze eraan toe: dan moeten de bedrijven ook laten zien dat ze het serieus menen. Op dit moment ontbreekt het daar nog aan. Managers worden nog steeds stukken beter betaald dan vakdeskundigen. Als dat zo blijft, komen wervende acties voor techniek neer op het dragen van water naar de zee.

De liefde moet van twee kanten gaan komen, is de boodschap van de bewindslieden. De industrie moet de beloning en carrièremogelijkheden van technici verbeteren, stellen ze met nadruk. Ook waar-schuwen ze ervoor dat een economische teruggang het gevaar van toekomstige tekorten vergroot, doordat bedrijven tijdelijk weinig technici aannemen en zo de populariteit van techniek ondermijnen. Om een negatieve spiraal te voorkomen, wordt gesuggereerd dat bedrijven in magere tijden technici in niet-technische functies aannemen, die ze dan later als 'reserve' kunnen aanspreken.

HOP, Frank Steenkamp

Stufi en Bafög kunnen nog niet worden geruild

Nederlandse studenten die een volledige studie in Duitsland willen volgen, krijgen voorlopig nog geen studiefinanciering mee. Het is minister Ritzen tijdens een werkbezoek in Bonn niet gelukt daarover sluitende afspraken te maken met de Duitse minister van onderwijs Ortleb.

Ritzen wil Nederlandse studenten hun beurs meegeven zodra de Duitse regering dat ook doet met Duitse studenten die een volledige opleiding volgen in Nederland. Nederlanders krijgen nu 'drie keer kinderbijslag' mee (minimaal 500 gulden), Duitsers geen cent. Dat treft vooral de Duitse studenten uit de lagere inkomens. In Duitsland is de studiefinanciering sterk gebon-

den aan het ouderlijk inkomen. In Nederland betalen Duitsers echter geen collegegeld.

Om Duitsers hun Bafög mee te kunnen geven naar Nederland is in Duitsland een wetwijziging nodig. Ortleb kon Ritzen die niet garanderen. Van de geplande gemeenschappelijke verklaring met afspraken over de studiefinanciering kwam het dan ook niet. Wel zegde Ortleb toe "serieus op zoek te gaan" naar mogelijkheden om het beoogde doel alsnog te bereiken. Ortleb en Ritzen willen dat meer studenten in elkaars geboorteland gaan studeren. Op dit moment volgen 600 Duitsers een complete studie in Nederland. Meer dan 2000 Nederlanders verblijven in Duitsland.

HOP, Pieter Evelein

ISO signaleert verstopte bezuiniging in begroting

De begroting van het ministerie van onderwijs bevat volgens het Interuniversitair Studentenoverleg (ISO) voor tientallen miljoenen gulden 'verstopte' bezuinigingen. Op termijn gaat het om een bedrag in de orde van 200 tot 300 miljoen. Het ministerie kwalificeert de beschuldiging als "onzin".

Volgens studentenorganisatie ISO zijn de opbrengsten als gevolg van de verhoging van de tempnorm en de verlaging van de basisbeurs, gemeten volgens de systematiek van Onderwijs zelf, te conservatief geraamd. Ook zijn sommige opbrengsten simpelweg vergeten.

Volgens ISO-bestuurder Peter Kievoet zou Onderwijs reeds een deel van de 'fouten' hebben toegegeven, en zitten kamerleden in de startblokken om de kwestie bij de begrotingsbehandeling aan te kaar-

ten. Kievoet: "Het is natuurlijk heel vreemd om de basisbeurs te korten en tegelijkertijd geld over te houden."

Vanuit Zoetermeer wordt hoogst verbaasd en geïrriteerd gereageerd. "Er zit niet één fout in de begroting", aldus een woordvoerder op Onderwijs. "Dat hebben we ISO al uitgelegd. Het ministerie van financiën heeft de stukken niet voor niets goedgekeurd." Mogelijk is sprake geweest van enige voorzichtigheid, maar de rekensommen kloppen beslist. De opbrengsten van verschillende maatregelen zijn soms onder één noemer gebracht. ISO is volgens de woordvoerder te gretig aan het tellen gelagen.

De toelichting van het ministerie kan ISO echter niet overtuigen. Kievoet: "Het klopt niet. Ik weet het zeker." Het kamerdebat over de begroting begint volgende week dinsdag.

HOP, Pieter Evelein

Internationale studentenbond naar Den Haag

Een politieke lobby en een verhuissubsidie van twee ton hebben ervoor gezorgd dat de International Union of Students naar Nederland verhuist. Het hoofdkantoor van de studentenbond in Praag wordt in januari verplaatst Den Haag. De IUS zal daar twee verdiepingen van de Haagse Hogeschool gaan huren.

IUS is een van oorsprong communistische internationale studentenbond, die tot de val van de Muur geen enkele band had met West-Europa. Inmiddels vormt zij zich om tot een mondiale, democratische studentenkoepel die op een steeds breder terrein de belangen van studenten wil behartigen, aldus Menno Hurenkamp, bestuurslid van de Landelijke Studentenvakbond. De LSVb is één van de 120 lidbonden van IUS. Het ISO is niet bij IUS aangesloten.

De activiteiten van IUS verschillen per regio, maar zijn vaak van algemeen-politieke aard. De rechtsbescherming van studenten is een belangrijk item. In Argentinië komt de bond op voor verdwenen studenten. In West-Europa staat de intensivering van contacten met Oost-Europa onder meer op de agenda. Minister Ritzen, warm voorstander van internationalisering, heeft zich hard gemaakt voor de komst van IUS. Hij betaalt twee ton verhuiskosten. De gemeente Den Haag en de plaatselijke hogeschool toonden zich al even gretig. Volgens de LSVb is daarbij handig ingespeeld op de wens van de Tsjechische regering dat IUS uit Praag zou verdwijnen, belast als de bond was met het communistische verleden. In Den Haag komen tien bestuursleden te werken, waaronder een student uit Duitsland. Verder telt het bureau zo'n 35 medewerkers in vaste dienst. Belangrijke bron van inkomsten is de licentie van de ISIC, een internationale identificatiekaart voor studenten die korting geeft op uitgaven op het gebied van reizen en cultuur.

HOP, Pieter Evelein

Studenten willen voortaan gratis boeken lenen

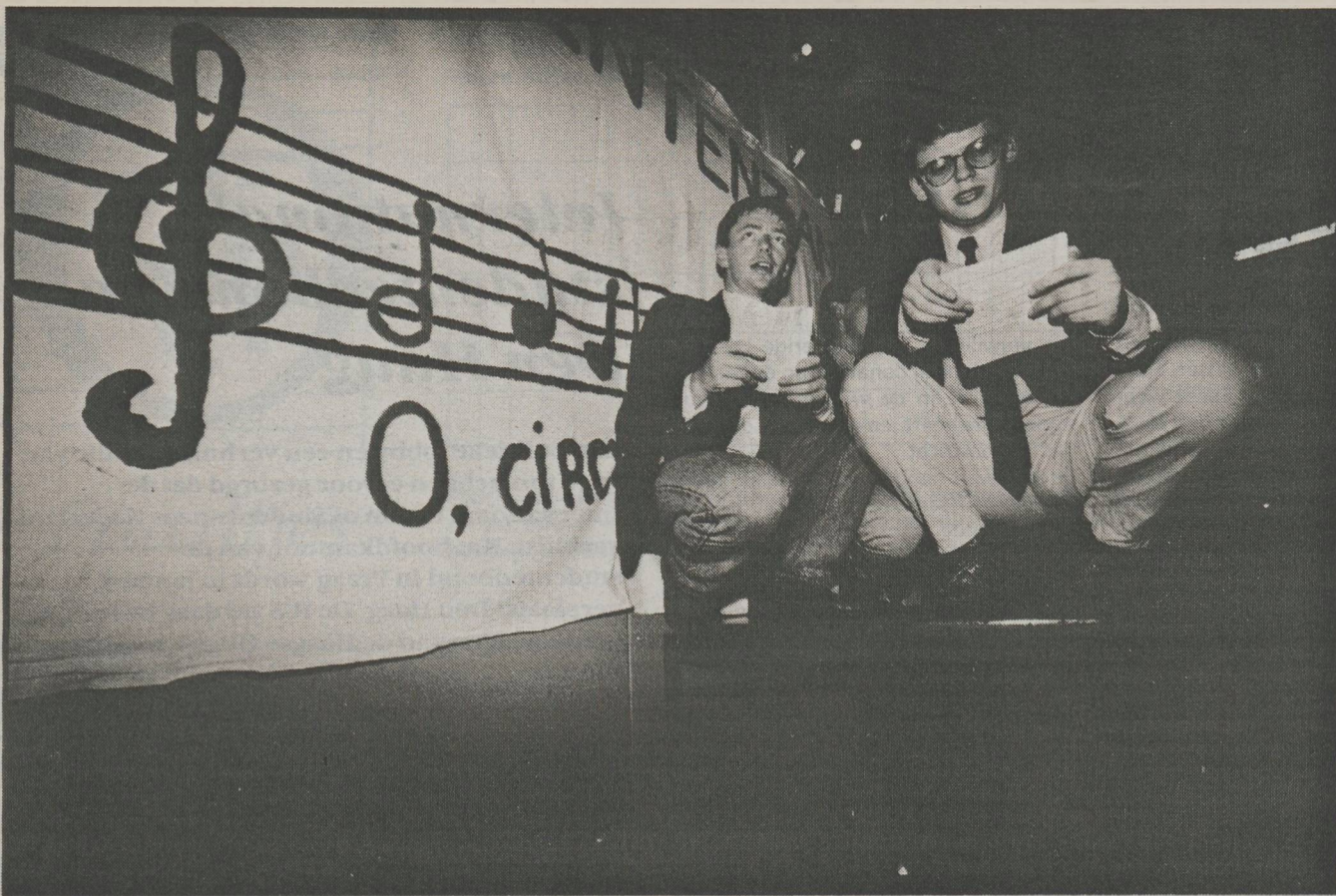
Studenten moeten kosteloos via hun eigen universiteitsbibliotheek (UB) boeken kunnen lenen bij een andere UB. Dat schrijft de Studenten Adviescommissie (SAC) in een brief aan de vereniging van universiteiten. Nu kunnen de kosten per boek oplopen tot 11 gulden. Volgens de SAC worden studenten daardoor gehinderd bij hun literatuuronderzoek voor scripties. De kosten voor het lenen bij een bibliotheek van een andere universiteit lopen sterk uiteen. De EUR (Rotterdam), RUG (Groningen), KUB (Tilburg) en KUN (Nijmegen) berekenen de student niets, bij andere UB's worden bedragen tussen de vijf en 11 gulden in rekening gebracht. Oorzaak is onder meer dat een aantal UB's de bestelkosten niet krijgen vergoed uit het universitaire budget.

Volgens voorzitter Arjan Dikmans van de SAC moeten studenten altijd gratis kunnen lenen. "Als je eigen UB een boek niet heeft, moet je ergens anders terecht kunnen zonder dat dat geld kost. Waarvoor betaal je anders collegegeld?" De mogelijkheid om boeken uit elkaars UB te betrekken scheelt de universiteiten volgens Dikmans bovendien geld; zij hoeven een minder grote collectie in stand te houden.

Het doorberekenen van de kosten schrikt studenten af om literatuur uit andere UB's aan te vragen, heeft Dikmans ervaren. Vooral ouderejaars studenten die voor hun scriptie uitgebreid literatuuronderzoek verrichten zouden daardoor worden gehinderd. Het alternatief - met de OV-kaart het boek elders ophalen - is vaak zeer tijdrovend.

Een VSNU-commissie buigt zich 19 november over het verzoek van de SAC. De UKB, waarin de UB's zijn verenigd, zal de VSNU over de kwestie adviseren. Volgens UKB-secretaris dr. J.H. de Zwart betalen studenten "een symbolisch bedrag" voor boeken uit andere UB's. Zelf meent De Zwart, bibliothecaris van de UB van de Vrije Universiteit, dat het niet onredelijk is als studenten een vergoeding betalen wanneer de kosten niet uit het centrale universitaire budget worden vergoed. Bij de VU is dat vijf gulden. De Zwart vraagt zich af of de leenvergoeding een hoge drempel opwerpt voor studenten. De meeste studenten hebben naar zijn mening genoeg aan hun eigen UB.

HOP, Pieter Evelein

Achter de bar staat het broertje van de hoofdrolspeler uit *Zoeken Naar Eileen*. Hij reageert op 'Hoffman, twee bier,' dus het is waar. Opmerkelijk is ook het acnégevoelige lid van de organisatie dat om mijn nek gaat hangen. 'Ach, zij wil iederéén', verklaart een andere dame van studentenvereniging Circumflex desgevraagd. Bij de ingang staan twee spierbundels. 'Wij vervullen toch meer een preventieve functie,' zeggen ze. En op de eerste rij zit een vutgerechtigde Belg met een notitieblokje. 'In Vlaanderen hebben we eerbied voor een lied,' weet hij. 'Hier wordt overal een carnavalsnummer van gemaakt.' Dat lezen we te zigt nog wel in het Frutselke, of zoiets. Het is gezellig druk in Aen De Wan, de verenigingszaal van de wijk Heer, waar afgelopen dinsdag het derde Nederlandse Studentenzangfeest plaatsvond. Als uiteindelijk gelukkig ook de bus uit Leuven is gearriveerd -want die Belgen kunnen er wat van klinkt uit driehonderd kelen het 'lo Vivat'. Op het programma staan veertig liederen, waarvan 'Jan Klaasen De Trompetter' aan het einde van de avond op herhaling mag. Een schreeuwe-

rig tiepje met foute R -dwrie biewr- is dan zijn polonaise even kwijt en stoot onaangenaam hard zijn hoofd. Hij marcheerde van Den Helder tot de muur. Serieuzer gaat het eraan toe tijdens 'Merck Toch Hoe Sterck' en 'Wilhelmus Van Nassouwe'. Een vrolijk bezweet blazerscombo geeft hierbij telkens de maat aan. De blikken gaan omhoog en de handen gaan op de borst. Ook de student met het rastatapijt van kurken aan zijn baseballpet meent het allemaal echt. 'Je moet door de façade heen kunnen zien,' zegt hij. Want diep in hem bonkt 'een oprecht studentenhart'. Een andere keer wil hij dat best nog eens uitgebreid komen toelichten. In de kille buitenlucht rookt de chauffeur van de buslading Leuvense studenten een sigaretje. Ze blijven allemaal tot het laatst, is zijn ervaring. 'En we raken er ook altijd een paar kwijt.' Het is namelijk gebruikelijk dat sommige zangfanaten de verbroedering voortzetten in het bed van een Maastrichtse collega.

Eugène Baak

Kantoorruimte over

Binnen vijf jaar zullen meer dan een miljoen mensen in Nederland met behulp van een computer een of meer dagen per week thuis werken. Dat blijkt uit een studie die de vakcentrale voor middelbaar en hoger personeel (M.H.P.) heeft laten verrichten.

De Herald Tribune rapporteert dat binnen 3 à 5 jaar honderden grote ondernemingen in het Westen uit hun onroerend goed zullen trekken om "cyber-space networks" te ontwikkelen. In de V.S. is er reeds een gigantisch overschot aan kantoorruimte. Willen personeelsleden werken op hun basis, dan kunnen ze vergaderruimte krijgen van hun bedrijf, of hotelkamers huren (hoteling heet dat).

Wie wel eens door de gangen van de gemiddelde Nederlandse universiteit wandelt, had denk ik, net als wie wel eens probeert om universitaire werkers op te bellen, dat ook al ontdekt. Er is een ontwikkeling in de richting van het "virtual" kantoor. (Engels is onmisbaar om zulke nieuwe ontwikkelingen te beschrijven.) Dat zou er op neer kunnen komen, dat grote ondernemingen kunnen volstaan met kleine kantoren met veel vergaderruimte, liefst in de nabijheid van de plekken waar mensen graag wonen. I.B.M. wil de achttien gebouwen die men in Parijs heeft vervangen door zes gebouwen, en hoopt daardoor 600 miljoen francs te besparen.

Veel moderne werkers worden een soort nomaden. Weinig tijd op kantoor door te brengen, veel bij de klant, veel thuis, loerend op het beeldscherm. Voor de bouwnijverheid niet direct een aantrekkelijk perspectief. Het ombouwen van kantoorruimte tot huisvesting van nieuwe immigranten zou wel eens één van hun grote projecten kunnen gaan worden als deze voorspellingen (die voor een deel reeds werkelijkheid zijn geworden) bewaarheid worden. Enigszins cynisch merkt de "Tribune" op, dat met de komst van "the virtual office" ook het "virtual work" maar moet gaan komen.

W. Albeda

De uitgekookte Griek en de verschrikkelijke smog

Ansicht (3)

Een wekelijkse rubriek met verhalen van Maastrichtse studenten in den vreemde

Zaterdag zijn we verhuisd van een van de drukste delen van Athene naar de oudste wijk, Plaka. Nogal een overgang. Wanneer we 's ochtends in ons appartement, op een steenworp van de Acropolis, de rolluiken omhoogtrekken en de ramen openen, stijgt de rust ons tegemoet. Heel wat anders dan de wijk Keramikou. Daar hebben we een maand lang in het hotel gebivakkeerd waar veel Erasmusstudenten uit alerhande Europese landen de eerste weken worden ondergebracht.

Heimwee hebben we nog niet zo erg, ook al loopt niet alles hier even gesmeerd als in ons gestructureerde landje. Maar wat wil je als je 's morgens stipt om acht uur vanaf de 'roofigarden' de blauw-witte Griekse vlag ziet hijsen op de top van de Acropolis. Dan is Nederland even heel ver weg.

In een maandje Athene hebben we al het een en ander mogen meemaken van de Griekse manier van doen. Wat meteen opvalt is dat ze zo laks zijn als het over de welbekende 'nefos', de smog gaat. Ze vinden het verschrikkelijk, maar doen er zelf niets aan. Er rijden bijvoorbeeld veel auto's rond van zeker twintig jaar oud. Wat die aan uitlaatgassen uitpuffen grenst aan het ongelooflijke. Wanneer de nefos te erg wordt, stelt de overheid een verordening in werking die gebiedt dat op even dagen alleen auto's met een even nummerbord mogen rijden en vice versa. Een meer structurele aanpak wordt niet gevolgd. Als bijvoorbeeld taxi's en bussen niet meer op diesel zouden mogen rijden, zou dat ook al behoorlijk schelen.

Half oktober waren er parlementsverkiezingen. En dus stond de hele stad een paar weken op zijn kop. Pasok, Neo Democratia en een hele hoop kutpartijtjes dringen om op de voorgrond te treden. Het was een lawaai van jewelste, 24 uur per dag. Stemmen is verplicht. Twee dagen voor de ver-

kiezingsdag begint een ware volksverhuizing. De Grieken moeten namelijk stemmen in de geboorteplaats van hun vader. De veerboten, treinen en alles wat rijden of varen kan, zitten dan stampvol. Dat mochten we zelf ook ervaren toen we een tripje maakten naar Santorini, een van de overbekende eilanden in de Aegeïsche Zee. Wat een verschil met Athene! Zo mooi en wit als de huisjes op de eilanden zijn, zo vies en grauw is het in de hoofdstad. Vuilnis ligt overal op

straathoeken en in lege percelen. Wat dat betreft mogen de Grieken wel inventief heten. Wij zagen vanuit het Keramikos hotel hoe een belendend pand dat het zonder dak moest stellen, zich langzaam vulde met afval. Het was afkomstig van de burens, die het er zorgeloos in kieperden.

Uitgekookt zijn ze, de Grieken. Met name jegens toeristen en andere buitenlanders. Zo moet je op elk artikel afdingen, omdat men ter plekke een fikse

toeristische prijs bedenkt. Wij Hollanders accepteren dat natuurlijk niet! Zelfs op een stom blikje Amstel of Heineken zijn we nu gewend om af te dingen. Je weet snel genoeg wat iets waard is, en meer betaal je gewoon niet. Indien men niet aan jouw prijs toegeeft loop je weg. Vervolgens hoor je binnen no time 'Ella, Ella', en krijg je het alsnog. Wat ook altijd werkt, is tegen de verkoper zeggen dat je het artikel elders goedkoper hebt gezien. In een andere kiosk bijvoorbeeld, want daaraan is hier geen gebrek. In het centrum vind je er per straat al snel drie of vier. Vergeleken met een standaard Nederlandse kiosk zijn dit halve warenhuizen, ze verkopen werkelijk van alles. Naast de verplichte kost als kraantjes en tijdschriften heeft men schoenpoets, sigaretten, aanstekers, nephorloges, riemen, ansichtkaarten, postzegels, buskaartjes, condooms, vieze boekjes, ijsjes, bier en frisdrank, fotorolletjes en fotoroestellen, shampoo, zeep, sleutelhangers, koffie en thee en nog veel meer. Er zijn er die zich specialiseren, in speelgoed bijvoorbeeld. Wij zijn, als echte gezondheidswetenschappers, alleen geïnteresseerd in de sigaretten. Niet de Griekse, die zijn niet te pruimen. Wij houden het gewoon bij ons eigen merk. Heerlijk vertrouwd en net zo lekker als in Nederland.

Groeten,

van Frans Oude Weernink, Ebo Aling en Jan Raemakers uit Athene, Griekenland.

(Frans en Ebo zijn vijfdejaars gezondheidswetenschappen, Jan is derdejaars gezondheidswetenschappen. Alledrie volgen ze tien maanden lang het programma Health Informatics aan de Universiteit van Athene.)

Topgroepen bij gezondheidswetenschappen zakken af naar de middenmoot

Dat goed onderzoek moet worden beloond met extra middelen, daar is iedereen het in de faculteit der gezondheidswetenschappen over eens. Minder eensgezind is men echter over de wijze waarop het faculteitsbestuur bepaalt welke vakgroep goed, redelijk of zwak is. Zeker nu blijkt dat een kleine aanpassing aan het meetsysteem grote schommelingen veroorzaakt in de top zestien van de faculteit. Toppers uit 1992, zoals geestelijke gezondheidkunde en gezondheidsvoorlichting, zijn verdwenen naar de middenmoot. En de vorig jaar nog als 'redelijk' gekwalificeerde vakgroep gezondheidsethiek en wijsbegeerte is met stip gestegen en staat nu op de eerste plaats.

Loon naar werken. Al jaren bepaalt deze eenvoudige gedachte de onderwijsformatie van de vakgroepen verbonden aan de faculteit der gezondheidswetenschappen. Wie veel stages begeleidt, tutoren levert en blokboeken samenstelt, ontvangt naar rato ook veel middelen.

Sinds vorig jaar geldt het principe 'loon naar werken' ook voor het onderzoek. De tijd dat het onderzoeksdeel van een vakgroep uitsluitend op grond van de onderwijslast werd bepaald (verhouding vijftig-vijftig), is hiermee definitief ten einde. Vanaf 1992 is ook het onderzoeksrendement bepalend voor de verdeling van de onderzoeksmiddelen. Een vakgroep die veel werk levert, krijgt extra geld en formatie voor onderzoek. Een vakgroep die onder de maat presteert moet het met minder doen.

Om te achterhalen welke groep het stempel goed, redelijk of zwak verdient, worden de proefschriften, de wetenschappelijke publikaties, de vakpublicaties, de boeken en de abstracts van een vakgroep gewogen, daarna bij elkaar opgeteld en vervolgens gedeeld door de onderzoeksformatie.

Top drie

Vorig jaar kwamen de vakgroepen gezondheidsvoorlichting (GVO) en geestelijke gezondheidkunde (GGK) na de reekensom uit bij de eerste drie. Dit jaar zijn hun prestaties minder hoog aangeslagen en behoren ze niet meer tot de top. De vakgroep gezondheidsvoorlichting (GVO) ligt daar niet wakker van. "Het is bij ons niet zo'n hot issue", vertelt dr. R. Meertens van GVO op persoonlijke titel. Bij geestelijke gezondheidkunde (GGK) is de verschuiving in rangorde harder aangekomen. Daar ligt het door het (vorige) faculteitsbestuur gehanteerde meetsysteem dan ook flink onder vuur. "Het systeem benadeelt groepen zoals GGK die experimenteel onderzoek doen en de gewoonte hebben om met een grote groep te publiceren," legt de vakgroepsvoorzitter prof. dr. M. van den Hout uit. Dit jaar telde het faculteitsbestuur namelijk iedere publikatie mee waar de naam van een vakgroepslid onder prijkte (vorig jaar werden alleen de eerste twee auteurs in de telling worden meegenomen). Dat lijkt op het eerste gezicht gunstig, maar degene die een artikel samen met mensen van buiten de vakgroep schreef, ontving maar een gedeelte van de maximaal haalbare punten. Wie bijvoorbeeld met twee 'buitenstaanders' een artikel publiceerde, kreeg maar een derde van de totaal te behalen score toe-

bedeeld.

Dr. A. Janssen, universitair docent bij GGK, weet daar alles van en drukt zich wat krasser uit dan Van den Hout. "Deze telling is waanzinnig. Waarom tellen studenten die ik als co-auteur opvoer niet mee? Ik vind het raar en oneerlijk. Vaak hebben deze studenten niet meegeschreven, maar wel, onder begeleiding van mij, een deel van het onderzoek uitgevoerd. Als beloning komt hun naam onder het artikel; iets wat goed is voor hun curriculum vitae. Ik word daar nu voor gestraft want mijn publicaties tellen hierdoor maar voor eenderde of de helft mee." De vakgroepsvoorzitter van gezondheidsethiek en wijsbegeerte, prof. dr. G. Widdershoven, noemt deze kritiek "complete onzin". "Als de naam van de student er onder staat dan heeft hij er ook iets voor gedaan. Tenminste binnen mijn vakgroep. Vaak schrijft de student het verhaal op en corrigeer ik het. Dan komt mijn naam naast het sterretje in het artikel te staan en word ik op die plaats bedankt voor de hulp."

Het huidige meetsysteem werkt volgens Janssen in de hand dat een medewerker zich voortaan twee keer bedenkt voor hij een student als co-auteur opvoert. Bovendien zet het ook een rem op de samenwerking met andere vakgroepen en universiteiten in binnen- en buitenland. En dat laatste staat haaks op de internationaliseringsdrang van de faculteit.

Dit systeem zou zelfs een rem op de samenwerking binnen vakgroepen kunnen veroorzaken, verwacht prof. dr. A. Hasman, vakgroepsvoorzitter van medische informatica en statistiek. Een vakgroep die niet alleen vorig jaar, maar ook dit jaar als zwakste groep naar voren kwam en nu op het punt staat om in tweeën te worden gedeeld. Hasman, officieel verbonden aan de faculteit der geneeskunde, kan namelijk beter geen gezamenlijke artikelen publiceren met zijn vakgroepsleden die zijn verbonden aan gezondheidswetenschappen. Hij, Hasman, telt namelijk bij al die artikelen mee als auteur van buiten en haalt op die wijze de score van zijn eigen vakgroep omlaag.

Al het getel lokt ook nog andersoortig strategisch gedrag uit, meent dr. A. Arntz van de vakgroep medische psychologie. "Mensen gaan veel publiceren, hoe onbelangrijk of hoe oneigenlijk ook. Want het levert toch veel meer op om korte, snelle onderzoekjes te doen, dan langdurig onderzoek."

Winnaar

De ogenschijnlijk kleine aanpassing van het systeem heeft ook een grote winnaar opgeleverd. Dat is de vakgroep gezondheidsethiek en wijsbegeerte. Vorig jaar nog hoog in de middenmoot, dit jaar nummer één. Simpelweg omdat deze manier van wegen is het voordeel van filosofen is. En dat geeft de vakgroepsvoorzitter, prof. dr. G. Widdershoven, meteen toe. "Wij zijn als het om publiceren gaat Einzelgänger en dat komt nu eens een keer goed uit." Het gefluister in de wandelgangen dat de oud-decaan prof. dr. L. Boon dit meetsysteem nog snel heeft ingevoerd om zijn eigen vakgroep gezondheidsethiek te verrijken, slaat volgens Widdershoven nergens op. "Het is geen doorgestoken kaart. Louis heeft de zaak niet vernachield." Wel beseft Widdershoven dat het in het voordeel van zijn vakgroep was, dat het meetsysteem mede werd ontworpen door iemand die de situatie van de filosofen kent. "Eigenlijk is hele systeem redelijk evenwichtig. Al is de wegingsfactor voor internationale publikaties misschien wat gering. Wordt die hoger dan is dat meteen in het nadeel van mijn vakgroep want wij publiceren niet zoveel in dat soort tijdschriften." Ondanks de tevredenheid bij Widdershoven wil het pas aangetreden faculteitsbe-

Prof. A. Hasman: dit systeem is rem op samenwerking in vakgroepen (foto Franco Gori)

stuur de overige kritiek niet naast zich neerleggen. Er zal een projectgroep onder leiding van de portefeuillehouder onderzoek, prof. dr. A. Huson, worden ingesteld die het voortouw moet nemen in de discussie over de wegingsfactoren. Die zal later

worden gevoerd met de vakgroepsvoorzitters. Dit alles zal gebeuren voor het verschijnen van het beleidsplan 94/95.

Riki Janssen

Kolibrie

Honderd jaar geleden, in december 1893, publiceerde Willem Kloos in *De Nieuwe Gids* het volgende epigram:

Herman gaat nu studeeren in Dante en de Chemie,
Hij moest liever sturen aan zijn Tante een Colibrie.

De Herman die hier op kwaaitige wijze in de maling wordt genomen, is de dichter Herman Gorter, die, naar Kloos meende, op het punt stond hem, met steun van anderen, uit de redactie van *De Nieuwe Gids* te stoten. En dat terwijl Kloos zich blijkens het eveneens tegen Gorter gerichte bizarre sonnet dat aan het geciteerde punt dicht voorafging, 'ten doode ziek' voelde:

O kereltje in uw regen-jassen-trots,
Waarmee ge, als een barbarsche potentiaat,
Durft fiertjes stappen door de Kalverstraat,
Met houten nek en gelaat, bruut als rots

(enzovoort).

Kloos' geestestoestand is wanneer hij dit alles schrijft behoorlijk labiel; niet alleen Gorter, maar ook andere oude vrienden moeten er in zijn scheldsonnetten aan geloven. Door ergeris gedreven deconstrueert hij (om een term uit de

postmoderne filosofie te gebruiken) Gorters intellectuele ambities of wat hij daarvoor aanziet.

Dit deconstrueren is in het kleine beetje taal van het epigram duidelijk zichtbaar: 'studeeren' wordt tot 'sturen' verfrommeld, 'Dante' verwordt tot 'Tante' en 'Chemie' verandert door een wonderlijke poëtisch-chemische reactie in 'Colibrie'.

Het zijn intrigerende regels, tussen zin en waanzin. Want heeft Kloos hier, vanuit zijn destructieve gezindheid, ongewild niet ook een nieuw concept geschapen? Dat van een herstelde samenhang tussen alfa- en bètacultuur? Met de kolibrie als beeld voor de synthese van Dante en de chemie? De kolibrie is een wel heel mooi, kleurig en sierlijk vogeltje, met een lange staart en een priemvormige zeer lange snavel, waarmee het goed bij de nectar kan, ook wanneer die bij sommige bloemen van ver en diep gehaald moet worden. Wist u dat onze faculteiten een eigen kleur hebben, die je bij voorbeeld terugvindt op het omslag van verslagen en studiegidsen? Zojuist heeft de nieuwe Faculteit der Cultuurwetenschappen voor belder groen gekozen. Als de faculteiten met getekende vignetten zouden werken, had ik, met dank aan Kloos' gekkigheid, een kolibrie gesuggereerd.

Wiel Kusters

Maastrichts juridisch onderwijs SUO-generis

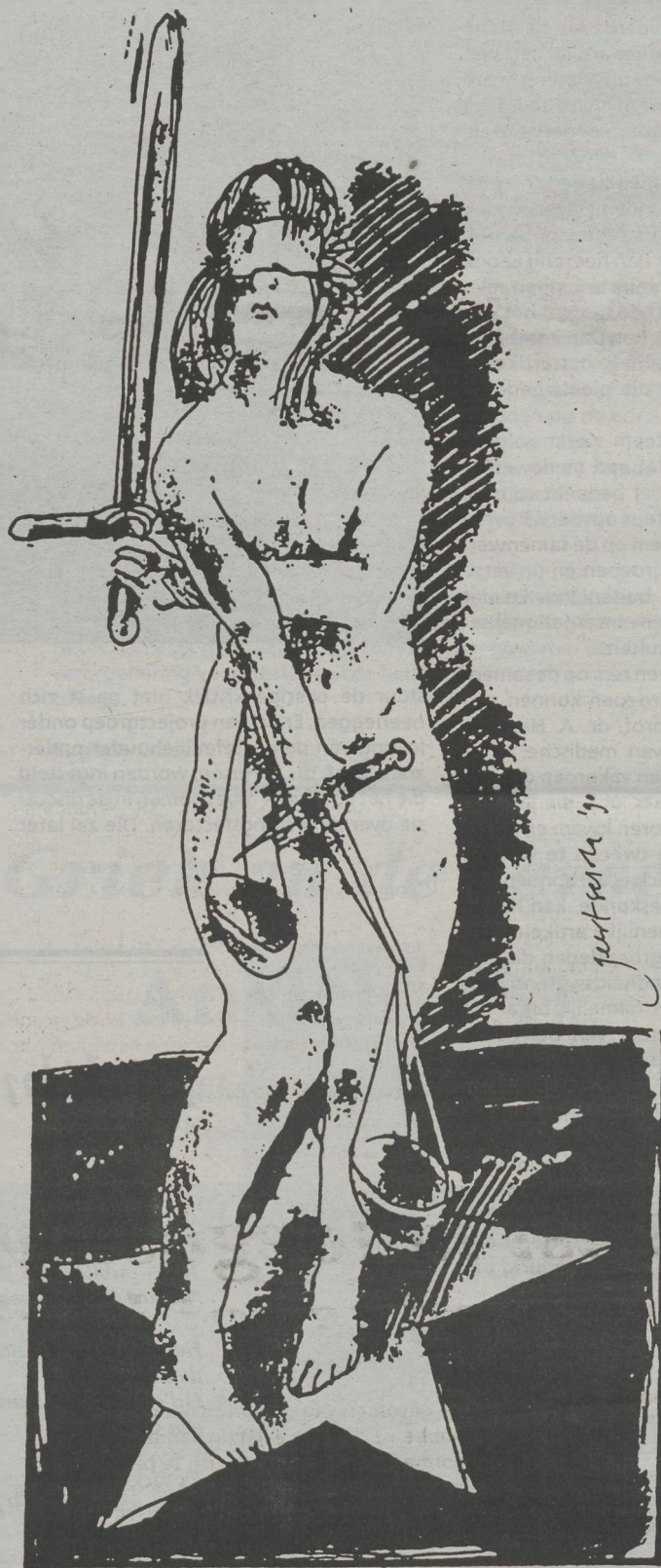
Jazeker, suo-generis! Op de voorpagina van de NRC van j.l. zaterdag staat de volgende advertentie: 'Rechten studeren in Maastricht: een stimulerende universitaire onderwijsmethode, veel specialisatie-mogelijkheden, sterke internationale sfeer'.

De stimulerende universitaire onderwijsmethode. Hoort, hoort! Aan de Limburgse juridische faculteit wordt een universitaire onderwijsmethode gehanteerd! Dat is toch wel uniek. En dan ook nog in een sterke internationale sfeer. Het onderscheid tussen bijwoord en bijvoeglijk naamwoord hoeft kennelijk niet volgens de universitaire onderwijsmethode. Ja, waarom ook? De ervaring heeft immers geleerd dat een ongering deel van de studenten bij het analfabète af is. Enige grammaticale soepelheid heeft bovendien een innovatief (innoverend? noverend? verend!) effect op de taal, zoals u hopelijk bij het lezen van de vorige zin heeft gekonstateerd. Maar laat ik niet afdwalen.

Drie dagen voor deze advertentie verscheen vond in de juridische faculteit een stafdebat plaats over de zoveelste hervorming van het onderwijsprogramma, in dit geval het basisdoctoraal betreffend. Aanleiding tot deze hervorming was het rapport van de visitatiecommissie van drie jaar geleden, waarin werd gesteld dat er geen garantie was dat de Limburgse rechtenstudie voldeed aan de eisen van het academisch statuut. Formeel gezien was dat een juiste stelling. Als je een thematisch blok hebt waarin zowel privaatrecht als publiekrecht wordt getoetst, kan iemand slagen die een kei is in het publiekrecht en een minkukel in privaatrecht. Het alternatief van het opsplitsen van bloktotaalresultaten met herexamens voor degenen die op de door het statuut genoemde vakken onvoldoende scoren, is psychologisch en administratief onverteerbaar. Daar kwamen echter andere overwegingen bij. De Limburgse basisjurist kent sommige tamelijk centrale leerstukken van het privaatrecht niet, omdat die pas in de keuzevakken na het basisdoctoraal aan de orde komen. Het thematische is bovendien zelden goed uit de verf gekomen en er zouden nogal wat klachten zijn over een gebrek aan inzicht bij onze studenten in de conceptuele systematiek van de verschillende rechtsgebieden (waarbij het overigens de vraag is of het daarmee bij studenten van elders beter is gesteld). Hierbij komt dan nog eens dat er aanzienlijk meer Europees recht in het basisdoctoraal moet worden gestopt, omdat je als jurist tegenwoordig nauwelijks meer uit de voeten kan zonder een stevige basiskennis Europees recht. De tendens naar een meer vakdisciplinaire opzet van de studie is tenslotte ook nog versterkt door een de laatste jaren toenemende roep om meer inhoudsdeskundige tutores. Die roep kreeg steun in het recente proefschrift van de facultaire O&O-medewerker Jos Moust, m.i. overigens zonder dat zijn onderzoeksresultaten daar aanleiding toe gaven. Integendeel zelfs! Moust gaf er echter kennelijk de voorkeur aan z'n eigen pgo-graf te delven.

Over deze 'feiten' bestaat weinig verschil van mening. Waar wel verschil van mening over bestaat is: 1. of de basisjurist niet nog aan andere eisen dient te voldoen; 2. of de basisjurist gegeven de toename van de leerstof nog wel in anderhalf jaar (na één jaar propedeuse) kan worden gevormd; 3. de gevolgen van één en ander voor het pgo, of wat daar nog van over is.

Een materiële discussie over wat de basisjurist aan kennis moet hebben wordt in feite niet gevoerd. De reden daarvan is dat men denkt daarover geen overeenstemming te kunnen bereiken. In de stukken vindt men bijvoorbeeld zelfs niet terug welke privaatrechtelijke leerstukken om welke reden nu zo nodig aan het basisdoctoraal moeten worden toegevoegd. Anderen vinden het weer geen probleem om het arbeids- en sociaal-verzekeringsrecht eenvoudig te schrappen uit het basisdoctoraal. Wellicht is de meerwaarde daarvan voor de vorming tot jurist inderdaad gering, maar het grote maatschappelijke belang ervan kan toch moeilijk worden ontkend. Als alleen de vormende waarde van belang is, lijkt er wellicht ook even veel of weinig te zeggen voor een uitbreiding van het privaatrecht met personen- en familierecht, dat door de vakgroep privaatrecht als een vanzelfsprekendheid wordt gepresenteerd. Aan de algemeen vormende waarde van de metajuridische vakken wordt niet serieus getwijfeld. Een opvallende omissie in de opleiding is echter dat anders dan elders in Nederland, praktisch geen aandacht wordt geschonken aan de rechtstheorie en de rechtsfilosofie. Iets meer sympathie is intussen gegroeid voor het belang van de rechtsgeschiedenis. Daaraan wil men iets meer ruimte geven, zij het niet als zelfstandig vak. De rechtshistorici (en

In Stelling

De rubriek „In stelling” is bestemd voor iedereen die een opiniërende bijdrage kwijt wil over een onderwerp dat leeft binnen de de universitaire gemeenschap. Artikelen kunnen op grond van gebrek aan leesbaarheid worden geweigerd. Daarom is overleg met de redactie raadzaam. Maximale lengte: drie getypte kantjes A4

de andere metajuridici) hebben echter de ervaring op gedaan dat er weinig terecht komt van het onderwijs in hun op niet-juridische leest geschoolde disciplines zonder een vakmatige inleiding van enkele weken. Een afzonderlijk rechtshistorisch blok zou ook aantrekkelijk zijn omdat zich de geschiedenis van de rechtsfilosofie en de rechtstheorie daarin is te integreren. Daar wil men echter duidelijk niet aan. Een Limburgse basisjurist hoeft er zich kennelijk niet voor te generen een rechtscultuurbarbaar zijn. Ook met de andere metajuridische disciplines heeft men weinig consideratie. Het practicum rechtssociologie wordt medogenloos geplemp bij het blok 'Recht, markt, staat'. De studenten worden voortaan geacht zich in dat blok in acht weken met drie niet-juridische disciplines enigszins vertrouwd te maken: economie, sociologie en politieke filosofie, zij het dat aan economie niet meer aandacht hoeft te worden besteed dan voor de politieke filosofie noodzakelijk is. Van elementaire economie zal de Limburgse jurist derhalve voortaan ook nog maar heel weinig afweten en van de rechtseconomie zal hij maar een heel flauwe notie hebben. Een en ander steekt uiteraard nogal schril af tegen het accent op inhoudsdeskundigheid en vaksystematiek die door de dames en heren rechtsdogmatici thans voor hun eigen knollentui- nen wordt opgeëist. Het belang van recht als sociaal verschijnsel en de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de jurist, hoog in het vaandel bij het begin van deze opleiding, is kennelijk ernstig gedevalueerd.

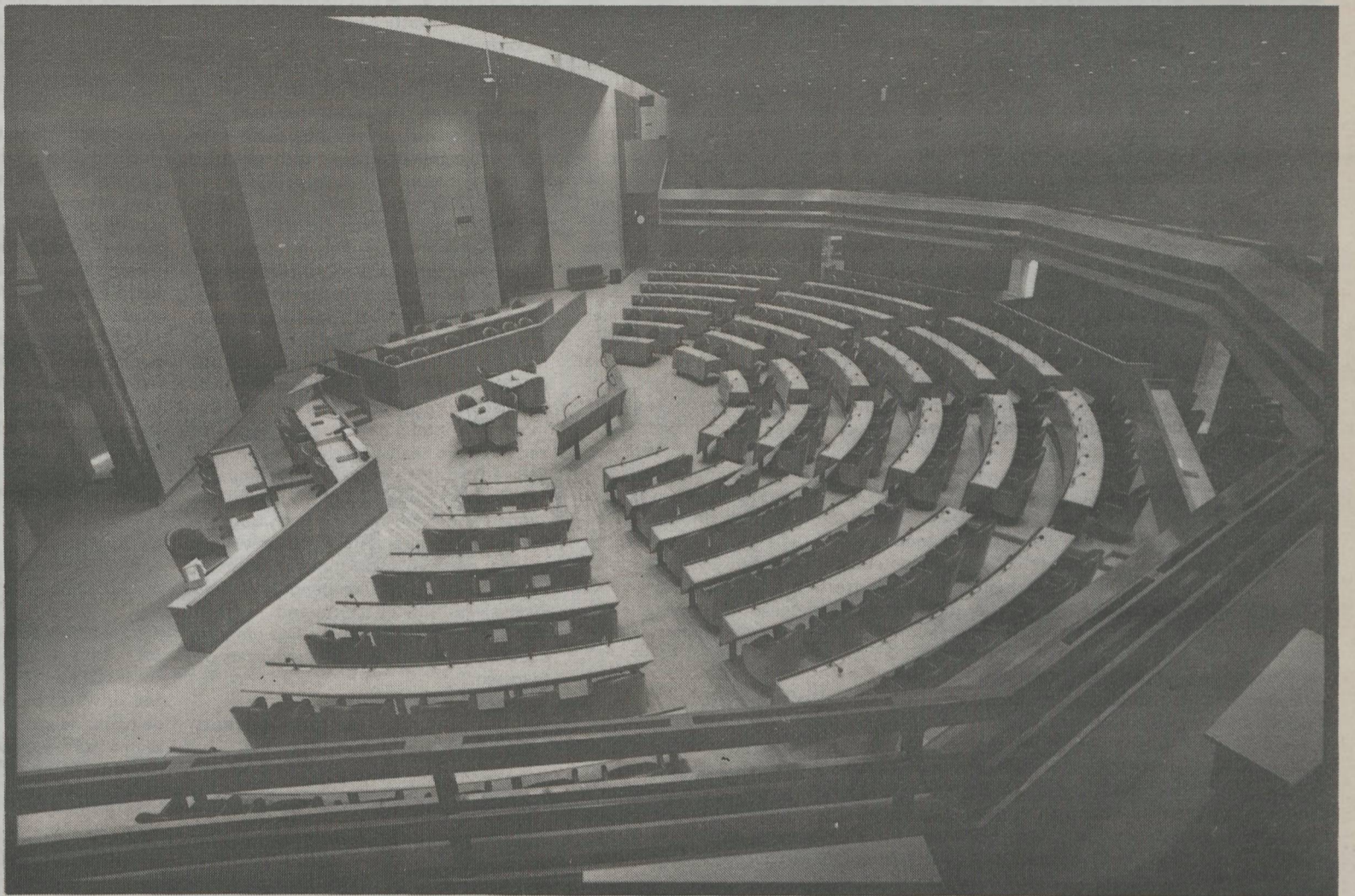
Alleen voor een blind paard moet het niet duidelijk zijn dat de voorgestelde hervormingen een eind zullen maken aan de laatste resten van het pgo in het basisdoctoraal. De laatste restjes. Van de kern van die methode: zelfprogrammering door studenten aan de hand van niet door disciplinaire overwegingen begrensde problemen, accent op methoden en vaardigheden, waaraan thans geen systematische aandacht meer wordt geschonken, was al weinig meer over. Wat er nog van over was zal nu nog verder worden uitgehold. Er zal immers nog meer stof geperst in het basisdoctoraal, dat voortaan vakdisciplinair zal zijn opgezet. Dit laatste betekent dat vakdocenten zullen gaan strijden om zoveel mogelijk van hun hobbys in het programma te krijgen en dat de neiging te doceren in plaats van te 'tutores' danig zal worden versterkt. Ironisch is dan te constateren dat argumenten om het basisdoctoraal met een half jaar uit te breiden in verband met de inhoudelijke verzwarening juist wordt bestreden met het argument dat docenten dan de gelegenheid krijgen zich breed te maken. Een tamelijk onzinnig argument als die uitbreiding zou bestaan uit een rechtshistorisch en een internationaal- en Europeesrechtelijk blok. De vrijkomende ruimte kan dan gebruikt worden voor de noodzakelijk geachte aanvulling van het privaatrecht. Een tweejarig basisdoctoraal is bovendien geen anomalie, want meer dan de helft van de zusterfaculteiten heeft dat.

Discussie over het pgo is intussen door decaan Mols tijdens het bovenvermelde stafdebat taboe verklaard. Daar ging het rapport immers niet over! Voor dat standpunt is inderdaad iets te zeggen gezien het feit dat van het pgo in de huidige situatie al niet zo bar veel meer over is, behalve de kleinschaligheid dan. Wat langzamerhand echter een echt niet langer uitstaanbare vorm van hypocrisie is geworden, is de pretentie dat ons juridisch onderwijs zich qua onderwijsmethode sterk onderscheidt van dat van andere faculteiten. Het is een nuttige pretentie, want we trekken er kennelijk studenten mee. Maar het is wel bedrog. Wat geen bedrog is, is de kleinschaligheid. Die is kostbaar, qua uitkomsten niet beter, maar voor de studenten wel aantrekkelijker. Omdat ik mij medeschuldig voel aan studentenverlakerij door onze valse pgo-pretenties en de enkele nog pgo-bevlogen in onze faculteit zie kampen met ernstige rolconflicten, was ik blij met de advertentie, hoe mallotig die overigens ook was. Hij suggereerde immers dat wij de valse pgo-pretentie hadden opgegeven. Onder een al even valse naam heb ik toen het bijvermelde 06-nummer gebeld en gevraagd wat die 'stimulerende universitaire onderwijsmethode' dan wel was. Helaas, dat bleek nog steeds het pgo te zijn. Het boerenbedrag is kennelijk te profijtelijk. Ik weiger daar echter nog langer aan mee te werken en ik zal voortaan zweren bij het 'suo'. Het mooie van 'suo' vind ik namelijk dat het hoort tot de categorie van de -voor de goede verstaander- zelfontkennende uitdrukkingen.

Nico Roos

Discipline in fracties fnuikend voor band tussen kiezer en gekozene

„Laatst had ik de videorecorder geprogrammeerd op dinsdagmiddag van twee tot drie om het vragenuurtje in de Tweede Kamer op te nemen. Maar toen ik thuis kwam bleek dat ik dat voor niets had gedaan, er waren die dag helaas geen vragen. En als er een keer vragen zijn, dan staat er iemand een half uur lang een technisch verhaal te zeveren over melkquota of zoiets. Wat draagt dat uurtje nou bij aan de belangstelling van de burger voor de politiek? Nee, dan kun je op dinsdag beter om kwart over vier naar de BBC kijken. Daar staat een backbencher op, die aan Major vraagt: 'Bent U het met mij eens dat die en die groep vrijwilligers die in mijn district iedere woensdagmiddag op bezoek gaat bij de ouden van dagen in ons bejaardentehuis een prachtig voorbeeld van burgerzin ten beste geven en dat zij al onze steun verdienen?' En dan antwoordt Major dat hij het daar van ganser harte mee eens is. Dan heeft dat parlementslid toch een prachtige beurt gemaakt bij zijn kiezers?"

Het gaat niet goed met de verhouding tussen kiezer en gekozene. Mr. René Kleijkers is de zoveelste die het zegt, maar hij heeft daar een wetenschappelijk fundament onder gebouwd. Zijn proefschrift 'Stemmen zonder last', waarop hij op 28 oktober is gepromoveerd, laat zien dat de gekozene zich liever houdt aan de wens van zijn fractie dan aan de wens van de kiezer. Het is waar dat de volksvertegenwoordiger *zonder last* stemt en zo moet het ook vooral blijven. Maar de volksverte-

genwoordiger heeft zijn vrijheid aan de andere kant opgeofferd terwille van de discipline in de fractie. Kleijkers: „Kamerleden zijn met handen en voeten gebonden aan hun fractie. Daar hebben ze weinig problemen mee. Voor een deel kunnen ze ook niet anders: als eenling kun je ook geen totaal overzicht houden. Maar het systeem is te ver doorgeslagen. Het is tegenwoordig groot nieuws als een kamerlid aarzelt of hij met de rest van de fractie zal meestemmen. Zelfs bij een redelijk sim-

pel recht als het stellen van vragen zie je een totale afhankelijkheid. In bepaalde fracties moeten de leden daar eerst toestemming voor vragen aan hun voorzitter!"

Gebod wordt verbod

Stemmen zonder last (vóór 1983 stond er 'zonder last of ruggespraak' in de grondwet) is niet altijd een vanzelfsprekend beginsel geweest in de politiek. Tot aan de Bataafse Republiek heeft het omgekeerde

gegolden, het *gebod* van last. Vertegenwoordigers van de provinciën in de Staten-Generaal mochten alleen stemmen volgens de opdracht die ze hadden meegekregen. Die opvatting heerste ook in de oudste parlementaire democratie van Europa, Engeland, waar kamerleden met een mandaat werden afgevaardigd door steden of standen. In 1774 verkondigde de politieke filosoof Edmund Burke in een

Lege banken in de tweede kamer, de schrik van de kiezers (foto Stokvis)

(vervolg op pagina 8)

Krijgsveld in Joegoslavië brengt promovendus tot bezinning

Op diverse wijzen laat mr. René Kleijkers, twee weken geleden gepromoveerd op het proefschrift 'Stemmen zonder last', merken dat het behalen van een doctorstitel een relatief onbelangrijke aangelegenheid is. In een ongebruikelijk nawoord schrijft hij dat de indruk van 'treurig geploeter door de moerassen van de geleerdheid waarbij het een wonder mag heten dat betrokkene er nog redelijk intact uitkomt' (een citaat uit het Nederlands Juristenblad) op hem niet zo zeer van toepassing is: „Het schrijven van een proefschrift is geen 'Lijden', al zal ik op momenten wel de tegengestelde indruk hebben gewekt; ik klaag nu eenmaal graag. Een proefschrift behoort tot de triviale dingen van het leven. Als ik daar al niet tijdens mijn aio-aanstelling van doordrongen was, dan toch in ieder geval in de periode daarna. De waarde van een proefschrift wordt wel zeer relatief als je in een oorlog terecht komt en je vervolgens machteloos moet toezien bij het leed dat wordt aangericht. En wanneer, na terugkeer in Nederland, maanden (jaren?) verstrijken waarin internationale organisaties zich slechts voortdurend een brevet van onvermogen geven door hun lafheid en volstreekte incompetentie en een aanvaardbare oplossing steeds moeilijker te bereiken lijkt, valt het moeilijk hiervan afstand te nemen en weer over te gaan tot de orde van de dag. Wellicht dat daarom vandaag de euforie niet overheerst."

In twee van zijn stellingen geeft Kleijkers nog eens blijk van zijn betrokkenheid bij de burgeroorlog in voormalig Joegoslavië. Een daarvan houdt een verwijt in tegen de Verenigde Naties: „Wanneer de Verenigde Naties bij het uitbreken van de burgeroorlog in Bosnië-Herzegovina (april 1992) blijk hadden gegeven van een meer actieve en alerte opstelling, desnoods door enige gerichte militaire actie tegen stellingen rond

Sarajevo, waren de gevolgen van de oorlog minder ernstig geweest. De VN hebben zich in de eerste maanden van de burgeroorlog te formeel opgesteld door zich te beroepen op het slechts tot Kroatië beperkte UNPROFOR-mandaat. Door de UNPROFOR-troepen aanvankelijk uit Bosnië terug te trekken, werd de agressors een vrijbrief gegeven om hun aanvallen voort te zetten en werd de geloofwaardigheid van de VN in hoge mate geschaad." Vanuit een andere stelling schiet Kleijkers op minister Ter Beek omdat die volgens hem de risico's die de VN-troepen in Sarajevo liepen, heeft onderschat: „De tot een dag voor de beschieting van de VN-troepen in Sarajevo op 14 mei 1992 volgehouden opvatting dat er sprake was van een 'aanvaardbaar risico' voor de Nederlandse militairen aldaar, duidde op een volledige miskenning van de toestand ter plaatse."

Dienstplichtig

Kleijkers kan erover meepraten: hij maakte vorig jaar zelf als dienstplichtig vrijwilliger deel uit van het Nederlandse verbindingsbataljon in Sarajevo, toen daar de pleuris uitbrak. Tot de dag dat ze aankwamen leek de Bosnische hoofdstad voldoende veiligheid te bieden aan de VN-militairen, die vanuit een neutrale omgeving de strijd tussen Serven en Kroaten in de gaten dachten te kunnen houden. Op de dag dat ze aankwamen, bleek dat er iets in de lucht hing: „We waren de apparatuur aan het uitladen, toen er een demonstratie voorbij kwam, heel VN-gezind, die doorliep naar het Holiday Inn. Daar werden de demonstranten beschoten door aanhangers van Karadzic. Dat betekende een ommekeer in de toestand in Bosnië: daags daarna werd de onafhankelijkheid

uitgeroepen." Daarna bleef het een tijdje rustig in de wijk waar de VN-militairen gelegerd waren, zegt Kleijkers: „We merkten niet zoveel van de oorlog, behalve dat er af en toe ongericht op ons hotel geschoten werd. Het was betrekkelijk veilig, omdat er toen nauwelijks sluipschutters actief waren. Op 14 mei was het écht raak. Toen zijn er twee verdiepingen van ons gebouw af geschoten. Dat gebeurde op de dag dat de VN besloten had zich terug te trekken uit Sarajevo, omdat we alleen nog maar met onze eigen veiligheid bezig waren. In vliegende vaart is het bataljon toen vertrokken, op een klein groepje na, waar ik ook bij hoorde. We zijn toen vertrokken naar de kelder van het PTT-gebouw, dat als hoofdkwartier van de VN-troepen was ingericht. De omstandigheden waren heel slecht: we sleiepen op de gang, hadden geen water en regelmatig viel de elektriciteit uit. We konden pas weg toen het vliegveld weer openging." Over het optreden van de VN-troepen is Kleijker s allesbehalve tevreden: „In het begin werden we binnegehaald als bevrijders, iedereen maakte het V-teken als we voorbij kwamen, maar gaandeweg begonnen de mensen ons te verwijten dat we niets deden. Op het laatst scholden en spuugden de mensen naar ons. Als de patrouillewagens van de VN de stad in gingen werd er altijd op geschoten. Ik kan niet begrijpen dat de VN zo strikt aan het mandaat voor Kroatië en Servië heeft vastgehouden, terwijl om ons heen de grootst mogelijke ellende heerste. Ik heb toen alleen maar woede en machteloosheid gevoeld over dat laffe en onderdanige optreden van de VN en de EEG, zeker als je het afzet tegen de manier waarop de VN in Somalië te keer gaat. Ik heb er geen spijt van dat ik er naar toe ben gegaan, maar ik heb niet het gevoel dat ik iets heb bijgedragen

(vervolg op pagina 8)

Kiezer en gekozene

(vervolg van pagina 7)

befaalde rede tot zijn kiezers in Bristol een heel nieuwe opvatting. Het parlement moest niet langer een vergadering zijn waarin mensen door dik en dun een bepaald belang kwamen verdedigen, maar een overlegorgaan met één gemeenschappelijk belang, dat van de natie. Om dat te dienen was een totale vrijheid van de gekozene in zijn stemgedrag nodig. Zo werd de doctrine van het vrije mandaat geboren, die voor en na werd overgenomen in alle parlementaire democratieën. Bij het herstel van de soevereiniteit in 1814 kregen ook de Nederlandse kamerleden in naam een vrij mandaat, maar de provincies hielden in feite nog veel macht over hun afgevaardigden door het getrapte kiesstelsel. Volgens Kleijkers was de bepaling door de opsteller van de grondwet, G.K. van Hogendorp, vooral bedoeld om terugkeer naar de praktijken van voor de Franse tijd te voorkomen. Pas in 1848, toen de parlementaire democratie werd ingevoerd en de Tweede Kamer rechtstreeks werd gekozen, kon het vrije mandaat volledig tot zijn recht komen.

Stemvee

Tegenwoordig maakt volgens velen de Eerste Kamer ondanks haar getrapte verkiezing zelfs een beter gebruik van het vrije mandaat dan de Tweede Kamer. De voorzitter van de CDA-fractie in de Eerste Kamer, A. Kaland, verweet zijn partijgenoten in de Tweede Kamer onlangs in een interview dat ze zich als stemvee gedragen. Kleijkers citeert Kaland: „De fractieleden van het CDA in de Tweede Kamer zijn toch tot stemvee verklaard? Zij volgen blindelings hun fractievoorzitter en die volgt weer blindelings de premier. Voor veel CDA-leden is de Tweede Kamer het voorportaal van een verdere carrière in de overheids-

sfeer. om maatschappelijk vooruit te komen heeft het geen enkele zin de macht, de dragers ervan, tegen je in het harnas te jagen. Wat doe je dus? Je stelt je buitengewoon loyaal op en voor het overige houd je je gedeisd.”

De fractiediscipline heeft alleen een restfunctie overgelaten van het stemmen zonder last-beginsel, vindt Kleijkers: „Bij conflicten binnen een fractie herinnert men zich het beginsel. Dan komt de vraag weer boven of iemand die uit de fractie stapt in de kamer mag blijven zitten. Natuurlijk mag dat volgens de grondwet. Die kent het begrip fractie niet eens. Kamerleden worden als individu gekozen.” In 1985 volgden de CDA'ers Scholten en Dijkman de consequenties van die bepaling. Zij stapten uit de fractie, maar gaven hun zetel tot groot ongenoegen van de partij niet op. Enkele jaren geleden deed de PvdA'er P. de Visser dat wel, omdat hij vond dat hij namens de partij in de kamer was gekozen. Kleijkers zegt er niet bang voor te zijn dat een sterkere nadruk op de individuele opvattingen van de kandidaten bij verkiezingen zal leiden tot populisme of cliëntelisme: „Ik denk dat de kiezer niet zo maar op een smool stemt.” Niettemin moet hij toegeven dat de samenstelling van een gemeenteraad als die van Echt, waar bijna evenveel fracties als zetels zijn en waar men nauwelijks aan een zinnige discussie toekomt, eerder in de tegenovergestelde richting wijst.

Referendum

De pogingen van de kamer om de afstand tussen kiezer en gekozene te verkleinen, hebben tot nu toe weinig indruk gemaakt op Kleijkers: „Van de bestuurlijke vernieuwing komt weinig terecht, vrees ik. Misschien komt er een gekozen burgemeester

of een referendum. Maar de vorm waar nu over gesproken wordt, het correctieve referendum, kent zoveel beperkingen dat je de toepassing hoogstens eens in de tien jaar kunt verwachten. Daar zul je dus weinig mee winnen. Je zult toch meer naar de individuele opvatting van politieke verantwoordelijkheid moeten gaan door de overtuiging dat de politieke partijen niet het ideale middel zijn voor de democratische besluitvorming. De laatste honderd jaar zijn we gegroeid van een individuen- naar een partijdemocratie. En toch verliezen de partijen leden in plaats van leden te winnen. Zoals de partijen nu functioneren, versterken ze de indruk dat de besluiten worden genomen in kamertjes in Den Haag, waar een aparte taal wordt gesproken, al moet ik iemand als Rottenberg nageven dat hij goed werk doet door besluiten van de fractie te bespreken met de leden in het land. Het probleem is dat het merendeel van de partijen niet uit het volk is ontstaan, maar uit het parlement. Die moeten dan steun gaan zoeken bij de kiezer, maar die haalt zijn schouders op.” Een rechtstreekse uitweg uit de impasse kan Kleijkers niet aangeven, al kan hij wel zeggen waar zijn sympathie ligt: „Geef mij maar het Engelse systeem. Daar was ik vroeger nooit zo'n voorstander van, maar nu ik zie hoe goed de band is met de kiezers, vind ik het schitterend, hoe een parlementslid daar in de weer is om alle daagse probleempjes voor zijn kiezers op te lossen.”

Jacques Herraets

Sarajevo

(vervolg van pagina 7)

aan de verbetering van de situatie. Ik heb me achteraf, toen ik berichten hoorde over concentratiekampen en de ellende in de andere delen van het land, zelfs gerealiseerd dat het optreden van de VN alleen tot verslechtering heeft geleid. Als je daarna weer achter je bureau gaat zitten om het proefschrift af te maken, krijg je de indruk dat je met iets ontzettend onbenulligs bezig bent. ik had toch al niet de indruk dat ik met mijn levenswerk bezig was.”

Onbenullig

Vier dagen voordat hij doctor werd, werd hij vader van een dochter: „Dat relativeert de promotie nog meer,” zegt hij met de baby op zijn arm. „Ik heb als aio en als lid van de faculteitsraad volop meegedaan aan dat geklaag over de rechtspositie van de aio die in vier jaar een proefschrift moet schrijven, maar als ik er nu op terugkijk moet ik zeggen dat het allemaal reuze meegevallen is. Het is best te doen in vier jaar, maar je moet een aio-proefschrift niet gaan vergelijken met een traditioneel juridisch proefschrift.”

Als hij het wel als een levenswerk had beschouwd, zou Kleijkers het proefschrift waarschijnlijk andere kleuren dan zwart en geel hebben gegeven. Dat zijn immers de kleuren van Roda JC, de favoriete voetbalclub van Heerlenaar Kleijkers. „Dat heb ik ook gedaan om Karl een beetje te pesten,” legt hij uit. Karl is Karl Dittrich, voorzitter van MVV en voormalig leider van het clubje dat de lokale politiek in Limburg tot object van studie had gemaakt.

De Werkgroep Lokale Politiek, zoals het clubje officieel heet, loopt inmiddels op zijn laatste benen. De meeste leden zijn van onderzoeker van het regionale politieke en bestuurlijke circuit opgeklommen dan wel afgedaald tot deelnemer. Dittrich zelf is fulltime bestuurder geworden, terwijl de namen van de meeste andere leden, zoals Wim Kuiper (CDA), Marc Verbeet (VVD) en Jos Custers (CDA), zijn terug te vinden op de lijsten van de komende gemeenteraads- en statenverkiezingen. René Kleijkers zelf verwacht bij de komende gemeenteraadsverkiezingen rond de twaalfde plaats op de D66-lijst in Maastricht te staan. Als Wim Kuiper, wethouder in Maastricht, binnenkort het derde proefschrift uit het onderzoeksproject verdedigt, is het waarschijnlijk afgelopen met de werkgroep.

Jacques Herraets

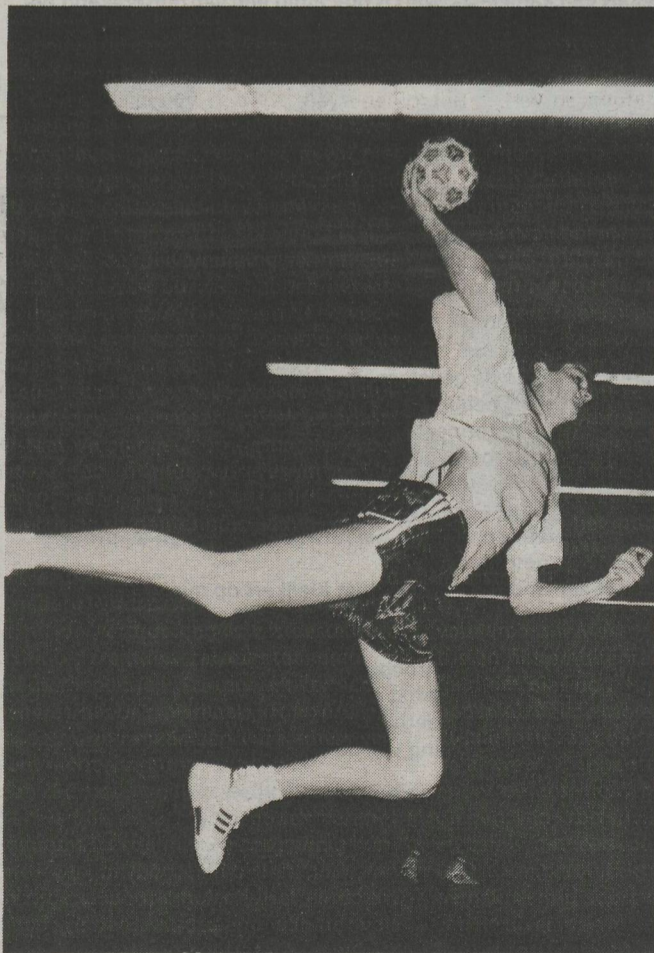
Jetje, Truus 1 en Peter links

Het is alsof de duvel er mee speelt, bromt de trainer. Toont Observant (eindelijk) belangstelling voor zijn geliefde sport, komt meer dan de helft van de handballers niet opdagen. Normaal is het echt een volle bak op de gemengde training van dinsdagmiddag. Zeker zo'n twintig mensen, maar vandaag, 9 november, hebben de aankomende bloktouers en voortgangstoetsen het fanatisme blijkbaar wat getemperd.

En om het allemaal nog erger te maken glipt de bal bij de acht die wel hun neus laten zien, veel vaker uit de handen dan trainer Henk zou willen. Bovendien verwacht Henk (zesdejaars gezondheidswetenschappen) dat het sporadisch geklets van zijn pupillen ook geen goed doet aan de reputatie van het handbal. Ophouden dus met die geintjes, sommeert hij de groep, want een beetje promotie is nooit weg. Zeker nu het tweede damesteam van de studentenhandbalvereniging De Eentjes verlegen zit om een keepster.

Handballers. Je hebt ze in de cirkelloper-maat 'klein en breedgeschouderd', maar ook in de maat 'lang en smal' die ideaal kan zijn voor een hoekspeler. Net als Henk (klein en breedgeschouderd) stonden de meeste studenthandballers al voor hun tiende levensjaar op het handbalveld. Het was in plaatsen als Grathem, Buggenum en Elsloo. Geen wereldsteden, maar wel de dorpen waar Peter, Natascha ("zeg maar Tasj met een S en een J") en Judith verliefd werden op het spelletje. Die verliefdheid groeide uit tot een verslaving: verslaafd aan de bal, de wedstrijdspanning, het scoren en de gezelligheid. Maar bovenal verslaafd aan het lichamelijke contact: "Je moet tegen een stootje kunnen. Als je niet tegen een schrammetje kunt of je dood ergert wanneer iemand je duwt of eens flink beetpakt, dan moet je handbal laten voor wat het is", legt Natascha uit. Want elkaar vasthouden, licht duwen en blokkeren zijn onlosmakelijk met handbal verbonden.

Het is een ruwe sport, concluderen dan ook veel buitenstaanders die liever een partijje korfbal of hockey zien. Onzin, menen de insiders, het is gewoon geen sport voor doetjes. Eerder een sport voor doorzetters. Voor

(foto Nelis Tutkey)

mensen zoals Lester (eerstejaars economie) die zich niet laat afschrikken wanneer de andere partij zijn bal al drie keer heeft geblokt en zo doelpunten wist te voorkomen. De vierde keer gaat hij er net zo fanatiek in en probeert dan te scoren, ook al hangen drie tegenstanders aan zijn lijf. Mooier zijn natuurlijk de momenten wanneer hij zijn tegenspeler met een bandige schijnbeweging misleidt en vrij voor het doel uitkomt, vertelt hij later in de kleedkamer. Het liefst doet deze een meter achtentachtig lange student dat een aantal malen op precies dezelfde wijze. "Dan staat de verdediger pas echt voor schut." Jeroen, tweedejaars rechten, afgelopen dinsdag de enige Brabander tussen Limburgers en nog maar pas bij de club, kan zich helemaal in het beeld van de doorzetter vinden. Doorgaan terwijl je eigenlijk niet meer kunt en dan ook nog het beslissende doelpunt maken. Dat is het bijna het ultieme genot. Op zo'n moment vergeet je alles om je heen. Niets lijkt meer belangrijk, ook niet de besommeringen die je de vorige avond nog bezig hielden.

Handbal is echter meer dan doorzetten. Er bestaat ook nog zoiets als techniek. Gooien is namelijk moeilijker dan de meesten denken en het vangen van de bal is zelfs voor een geofende handballer soms nog een bele kunst. En komt er natuurlijk ook heel wat tactiek bij kijken. Daarom wordt een flink deel van de training besteed aan het oefenen van systemen als Jetje, Truus 1, Peter links en 51/52. Dit zijn vaste aanvalspatronen die aangeven welke spelers achtereenvolgens de bal moeten krijgen en hoe zij moeten lopen. Doel is natuurlijk om de tegenstander op het verkeerde been te zetten en een gat in de verdediging te forceren. Dan kan er gescoord worden. Maar zelfs op nog geen zes meter afstand van de keeper blijkt dat soms nog een klus, weet de keepster van het eerste damesteam van De Eentjes, Natascha. Zij heeft genoeg ballen tegengehouden. Soms zonder enige moeite, bekend ze na afloop van de training onder de douche. Zoals de bal die Maarten vorige week afvuurde. Die was hard, maar zo slecht gericht dat hij op haar dij terecht kwam. Een flinke blauwe plek herinnert aan die actie, grinnikt ze, terwijl ze bem geheel overbodig ook nog aanwijst. Moeilijk doet ze niet over haar blauwe plek.

„Overlast? Ja, nu je het zegt, ze zetten hun vuilniszakken te vroeg op straat”

Och, ze doen hun uiterste best om iets kwaadaardigs te verzinnen over de studenten in hun straat. Want diep in hun hart betreuren ze het verlies van hun sfeer, hun gezelligheid in hun straat. Het waren hun zomeravonden op de stoepen van hun Jekerkwartier.

Nu wonen ze er niet meer, ze leven in patio's in Malberg of hebben een flat in het Vrouwenveld. Sommigen zijn gebleven, zoals Ramaekers de meubelmaker en Habets de groenteman. Zij vormen een alchtonenminderheid in Achter de Molens: een straat vol studenten. Voor hen komt de gemeente met een leefmilieuerordering waarmee het aantal studentenhuizen beperkt wordt. Want zij zouden het zat zijn, de overlast. Maar Ramaekers en Habets zijn het niet zat: ondanks alle nostalgie zijn de studenten in hun straat ook hun studenten geworden. Maar weten ze dan echt niets kwaadaardigs te verzinnen over de nieuwe bewoners: "Ja, nu je het zegt. Ze zetten hun vuilniszakken veel te vroeg op straat."

De mening van de buurtbewoner ligt voor het oprapen in de groentezaak van Mart Habets. Tussen de wenskaarten, het vers gehakt, de ritssluitingen, de notenolie, het maandverband en de bloemkool gonst het van verontwaardiging over de leefmilieuerordering. "Dat ze zich toch eens druk maken over al die druggebruikers hier", klaagt een klant. "Van die studenten hebben wij helemaal geen last."

"Het is allemaal veel onpersoonlijker geworden", constateert Habets. "Maar de buurt is er op vooruitgegaan. Er is weer leven in de brouwerij. Dat was twintig jaar geleden wel anders."

Verval

Volgens de gemeente is in straten als Achter de Molens te veel leven in de brouwerij. Er zouden zich duidelijke 'klachtenpatronen' hebben ontwikkeld waarin studenten een negatieve hoofdrol vervullen. Nadat de studentenorganisaties DOPE en NSEM aan de gemeente hebben gevraagd om inzage in die 'klachtenpatronen' is wethouder Wevers (volkshuisvesting, stadsvernieuwing en ruimtelijke ordening) een stuk voorzichtiger geworden: "Het gaat niet alleen om overlast. We hebben inderdaad nog nooit echt alarmerende berichten binnengekregen. Het gaat vooral om een evenwichtige samenstelling van de huishoudens in een straat. Als je kijkt naar de omgeving van het Orleansplein, dan zie je dat daar nu nog een Bronk wordt gevraagd en een lagere school rendeert. Maar de mensen voelen zich 'unheimlich' nu de buurt in zijn geheel tot studentenbuurt dreigt te vervallen. Ik zeg bewust 'vervallen', want studenten leveren niet echt een bijdrage aan de gemeenschap en staan nou ook niet bepaald bekend als steunpilaren van een bloeiend verenigingsleven. De mensen bellen mij op met de vraag of ze nu ook maar het beste kunnen vertrekken." Wevers ergert zich bovendien aan de manier waarop studenten hun ongenoegen in de lokale pers kenbaar maken: "Het is flauwekul om de gemeente van discriminatie te betichten. In plaats van zulke ongenueanceerde uitspraken te lanceren zouden de studenten er goed aan doen hun energie op het werkelijke probleem te richten. Ze moeten met plannen komen, samen met de corporaties, de universiteit en de stichting studentenhuysvesting. Daar ligt in eerste instantie de verantwoordelijkheid voor een goed studentenhuysvestingsbeleid. Niet bij de gemeente. Wij moeten ervoor zorgen dat in een wijk als de Brusselse Poort een Bronk en een lagere school blijven bestaan. Van de leefmilieuerordering zal dan ook vooral een preventieve werking uitgaan."

De uitbundig gekrulspelde mevrouw komt

helemaal uit Malberg om bij Mart Habets haar boodschappen te doen. Vroeger woonde ze hier, in Achter de Molens. Dat was nog eens een tijd. Iedereen kende iedereen, het was één grote familie. Maar er was ook veel ruzie en rotzooi: "Het was hier een echte krottenwijk. Net als in het Stokstraatkwartier."

Het werkloosheidspercentage was in het Jekerkwartier minstens even hoog als het aandeel alcohol in de overmatig geconsumeerde jenever. Er was leegstand, hoererij en de stank van de Jeker. Toen kwamen de studenten en zij namen bezit van de bierbrouwerij, het naaiatelier en de stomerij. Het bleef een krottenwijk, maar nu een overvolle krottenwijk. Nog altijd groeiden de paddestoelen op het plafond en was 'Water Closet' een verkeerd woord voor menig toilet dat werkte als een treintoeilet: bij het doortrekken klapte de bodem weg waardoor een grote hoop de Jeker ingleed om enkele honderden meters verderop door de brede stroom der Maas te worden verzwoegen. In het midden van de jaren tachtig ontfermden de woningbouwverenigingen zich over de uitgeleefde studentenpanden. De bierbrouwerij, het naaiatelier en de stomerij veranderden in trotse kolossen, begeerd door menig student en een voorbeeld van verantwoorde stadsvernieuwing. De krottenwijk werd een monument.

Toch heeft Wevers het over 'het vervallen van een woning tot studentenhuys'. Gemeenteraadslid Geelen (GroenLinks) ergerde zich deze week tijdens de raadsvergadering mateloos aan het taalgebruik van de wethouder: "Wat is verval? Is dat overlast? Uit geen enkele nota of onderzoek blijkt dat er sprake is van structurele overlast door studenten. En als er al problemen zijn, dan blijkt de bemiddelende rol van met name het Kamerbuuro heel goed te werken. Daar heb je geen verordening voor nodig. En ik begrijp al helemaal niet wat de wethouder bedoelt met de negatieve invloed die studenten zouden hebben op de gemeenschap en het verenigingsleven. Menig sport- of toneelvereniging zou er belabberd voorstaan als in Maastricht geen studenten zouden wonen."

Na de politiek kwam de hele universitaire gemeenschap in opstand. De studenten. De studenten betichten

Wevers van "discriminatie" en "stigmatisering". Alhoewel de leefmilieuerordering met geen woord over 'studenten' rept, is het duidelijk dat het om hen gaat. "Er zijn problemen in de stad en dan wordt de hele studentenpopulatie maar eens even aangepakt", zegt DOPE-woordvoerder Johan Hoogenburg. "Dat riekt naar spreidingsbeleid."

De studenten maken tien procent van de Maastrichtse bevolking uit. Ze brachten naast dronkenschap en geparkeerde fietsen ook Studium Generale, veel sporters en werkgelegenheid. Martijn Barnas, een boos universiteitsraadslid, zegt: "Ze zouden godverdomme schrikken als er geen studenten meer zouden zijn."

Het college van bestuur. Volgens dr. K. Dittrich heeft Wevers het mis als hij overlast bespeurt ("die is in ieder geval niet stelselmatig aanwezig") of de studenten beticht van ondermijning van de gemeenschap: "Er zijn ook mooie verhalen bekend. Zoals de roeivereniging Saurus. Hoe die studenten de burgers hebben betrokken bij hun activiteiten, is een goed voorbeeld van een positieve inbreng in de buurt." In een brief aan B en W noemt het college het middel - de verordening - "buitensporig zwaar in relatie tot de overlast" en staat dit middel "op gespannen voet met de door u onderschreven groei van studentenaantallen."

De stichting studentenhuysvesting. Wevers zit in het bestuur, maar was toevallig niet aanwezig toen over de verordening werd vergaderd. Voorzitter ir. H. Fekkers vreest dat nu de verordening is vastgesteld de stichting "creatief" zal moeten omgaan met de regelingen. Zo zegt artikel negen dat per straat bij maximaal vijftien procent van de huizen meer dan vijf kamers verhuurd mogen worden. Als de straat langer is dan 250 meter geldt het percentage voor delen van de straat. "We zouden dan het beginpunt van de meting zorgvuldig kunnen kiezen, bijvoorbeeld bij het einde van een rijtje studentenhuizen. Het eindpunt leggen we dan bij het begin van het volgende rijtje. En dan constateren we: hier kan nog wel wat tussen." Het liefste zag Fekkers natuurlijk dat de hele bepaling over de verponding (ambtenarenjargon voor het kamersgewijs verhuren van een pand) geschrapt werd. Volgens hem worden studenten rücksichtslos over één kam

geschoren met ongewenste maatschappelijke verschijnselen als druggebruikers. "De gemeente wil blijkbaar heel graag eens een daad stellen om de burgers duidelijk te maken dat het haar menens is met het bestrijden van de verloedering in de stad. Dat ze de studenten pakt is logisch: dat is een makkelijk te pakken groep. Makkelijk te identificeren ook: als je het hebt over 'verponding' dan heb je het natuurlijk over studentenpanden. En dat doet het weer heel goed in de publieke opinie. Als er lawaai is op straat wordt al gauw gezegd: dat zullen wel weer studenten zijn."

Rotstudenten

Een uur in Mart Habets' groentezaak levert een zak vol publieke opinie op. "Het zijn rotstudenten", zegt een meneer. "Ik heb zelf een restaurant, daar komt geen student meer in. Ze misdragen zich altijd. Dat varieert van het meenemen van 'souvenirs' tot het vechten met andere klanten." Maar hij geeft toe, de studenten die hier wonen zijn anders. Die schreeuwen niet en maken niks kapot. Daar moet de gemeente met haar poten van afblijven. "Ze zorgen er heus wel voor dat ze zich gedragen in hun eigen buurt. De rotzooi maken ze ergens anders." Een zojuist binnengewandelde mevrouw beaamt dat: "Ik heb één keer de politie moeten bellen toen mijn studentachterburen het nodig vonden om hun geluidsinstallatie via het open raam te demonstrenen. Dat is toen meteen opgelost. Daar heb je toch zo'n verordening niet voor nodig." Mart Habets schrijft ondertussen het eindbedrag in een boekje - zo gaat dat hier nog. Hij is geboren en getogen in Achter de Molens. Nadat zijn ouders 26 jaar in de zaak hadden gestaan, heeft hij er al weer 15 opzitten. Hij kan als geen ander de geschiedschrijving van de buurt plegen: van krottenwijk tot Quartier Latin. En zoals dat een goed chroniqueur betaamt, weigert hij zich te bedienen van een gemakzuchtig soort nostalgie: "Ik geniet van de diversiteit in de buurt. Van arbeider tot professor, met daar tussenin veel studenten. Dat is toch fantastisch", zegt de groenteboer tevreden terwijl alweer de deurbel klingelt.

Wim Ortjens

Tevreden verlaat de tevreden buurtbewoner zijn tevreden groenteboer: 'het zijn rotstudenten, maar de gemeente moet er wel met z'n poten van afblijven' (foto Nelis Tutkey)

Wat heb je aan een interessante plek als je geen kant op kunt?

Je staat op het punt van afstuderen en denkt aan je carrière. Begrijpelijk. Dan kun je twee dingen doen. Je zoekt een bedrijf op en wacht op die ene, interessante plek richting top. Of je praat met de mensen van

Moret Ernst & Young. Onze carrière-policy is namelijk bijzonder simpel: bij ons kun je alle kanten op. Zodat je in feite je eigen weg naar de top bepaalt. Meer weten? Bel de heer R.J. Ekkebus, tel. 010 - 4074368.

Praat 'ns met de mensen van Moret Ernst & Young.

"sfeervol tafelen"

kadotip of belegging?

Frans Mingels en Jef Royen nodigen u uit voor de show "sfeervol tafelen" op 20 en 21 november in zaal "De Kroon" te Margraten.

Tijdens deze presentatie toont Frans Mingels moderne en klassieke serviezen, bestekken en sfeervol tafellinnen in een entourage van fraai antiek.

De antiekcollectie die Jef Royen toont bestaat uit kasten, tafels, secretaïres en zitmeubelen.

Soms van een aandoenlijke boertigheid en anders getuigend van een verfijnd raffinement, maar alles van hoge kwaliteit.

Voor wie hecht aan de combinatie van huiselijkheid en kwaliteit zeker een bezoek waard.

U bent van harte welkom.

Jef Royen
Antiek & antiekrestaurantie

Dalestraat 5 6262 NP Banholt
Tel. 04457-2552

Het Instituut voor Humane Psychofarmacologie (v/h Inst. voor Geneesmiddelen, Veiligheid en Gedrag) is op zoek naar gezonde mannelijke

VRIJWILLIGERS

(leeftijd: 21 - 35 jaar)

voor deelname aan een

GENEESMIDDELEN-ONDERZOEK

In deze studie worden de effecten van een anti-depressivum en een placebo (neppil) in combinatie met een dosis alcohol onderzocht op onder meer: oog-hand coördinatie, waakzaamheid, reactietijd en geheugen.

De studie vindt plaats in de periode van november 1993 tot eind maart 1994. Van vrijwilligers wordt verwacht dat ze gedurende 2 periodes van 10 dagen het geneesmiddel of de placebo slikken. De effecten van het geneesmiddel of placebo in combinatie met een (kleine) hoeveelheid alcohol wordt op de zesde, de achtste en de tiende dag van elke periode gedurende een hele dag onderzocht (van 08.30 tot 17.30) aan de hand van enkele testen. Vrijwilligers worden van tevoren medisch gekeurd. De testen worden geoefend tijdens 3 sessies van circa 2,5 uur.

VERGOEDING voor volledige deelname: f 720,-.

Een complete informatiebrochure kunt u aanvragen bij drs. L. van Veggel of drs. J. Ramaekers van het IHP Abtstraat 2A, Maastricht. Tel: 043-883305, 883068 of 883304.

Instituut voor Humane Psychofarmacologie

Standaard Boekhandel

Bergmans

Nieuwstraat 9
6211 CR Maastricht
Tel. 043 - 21 08 25

niet alleen
voor studieboeken!

Oké, het is waar, uiteindelijk moet je het zelf doen, maar met een rijopleiding op maat van

AUTORIJSCHOOL R. ten BRINK

Op weg naar je Rijbewijs

- * - Lessen in VW Golf
- * - f 40,- voor 60 minuten

Telefoon 043-613426

BOURGOGNEKLINIEK MAASTRICHT

De Rutgershuizen zijn in Limburg in 1992 gesloten. De Bourgognekliniek heeft een deel van de taken van deze huizen overgenomen. U kunt bij ons op WERKDAGEN terecht voor de morning after pil. Verder is er wekelijks een anti-conceptie spreekuur, waarin adviezen en verstrekkingen geboden worden. Voor dit spreekuur, waarin adviezen en verstrekkingen geboden worden. Voor dit spreekuur dient een telefonisch afspraak te worden gemaakt. De Bourgognekliniek is op werkdagen telefonisch bereikbaar onder de nummers 043-211 399 en 254 990.

Een goede start naar uw rijbewijs maak je bij:

Autorijschool B. Wellmann

- Lessen in VW Golf
- Volgens Fasenleerplan
- Altijd dezelfde instructeur
- f 39,- voor 60 min.

telefoon: 043 - 613798

Ook voor theorie + spoedcursus

Korting op CD's en video's met je GJP.

Geld over voor de house versie.

En korting op o.a. musea theater, films, reizen, tijdschriften, boeken.
Meer weten? Bel CJP 020-6224059.

Gimsel
Natuurvoeding

Geopend
in
oktober

Rechtsstraat 48a
6221 EK Maastricht - Wijck
Tel. 043 - 251137

GRATIS:

screenstest +
oogmeting
STUDENTEN

ENTREE KORTING
Extended wear zachte
lenzen van 295,- voor
O.V. jaarkaart prijs

GRATIS SERVICEPAS
Toptiek accepteert elke geldige servicepas van andere leveranciers onder dezelfde of gunstiger voorwaarden.

225
per paar incl. GRATIS
LENSVLOEISTOF

Markt 28
Maastricht
043-217065

TOPTIEK
KONTAKTLENZEN

verkeersschool
tel. 611315
Christoffel

Voor auto- en motoropleiding.
Geheel verzorgde theoriecursussen.
Door te werken met een **stappenplan**,
het houden van **proefexamens** onder leiding van
Rijks-gediplomeerde rij-instructeurs, zijn wij
dusdanig van succes verzekerd dat wij u een
EXAMENGARANTIE aanbieden.

Stationsstraat 5, 6221 BM Maastricht - Tel. 043-214550

Open: zondag 9.30-2
dagelijks 8-6
Gesloten: dinsdag

Docenten en medewerkers ook u kunt genieten van onze meesterlijke vlaaien tijdens uw werk!

Even bellen 214550.....

En wij bezorgen zo snel mogelijk.

P.S. Liefst een dag van tevoren bestellen maar het kan ook op de dag zelf.

10% korting tegen inlevering van deze advertentie

't Licht!

Ik weet niet hoe het met mijn collegae zit, maar met de regelmaat van de klok krijg ik krankzinnigen aan de lijn of aan mijn vergadertafel. Ik heb het dan nog niet eens over al die studenten die drie jaar lang als zombies met hun hoofd in piepschuim gegoten door onze wandelgangen dolen en dan opeens in het vierde jaar briljante invallen beginnen te krijgen.

Nee, ik spreek hier over de gewaarde gekken die door een ongelukkige samenloop van omstandigheden een in mijn wetenschappelijke artikeltjes in hun vervormde klauwen hebben gekregen. Door een rare kronkel in hun hoofd komen ze tot de conclusie dat ik hun goeroe, raadgeefster of steen der wijzen moet worden.

Zo heel af en toe komt daar nog wel eens iets aardigs uitrollen, zoals onlangs het contract met Unilever om onderzoek te doen naar het bedrukken van Ola-ijssjes met een reeks stimulerende teksten.

Maar meestal zijn het zwevende zotten die klapselings mijn kamer binnenstormen.

Vorige week: een arts die naar twintig jaar orthodoxe praktijkvoering Het Licht gezien zegt te hebben. En Eva die daaronder moet lijden.

Alles, maar dan ook alles in deze wrede en genadeloze wereld is de schuld van een gestoorde stofwisseling. De meneer, die dokter, die tegenover mij zat wist het haarfijn te duiden: eerst zorg je dat je eigen stofwisseling OK wordt, blablablabla, daarna die van je beste buur, blablabla, vervolgens wisselt de stof van de hele buurt OK, blabla, blablablabla, dan van de voltallige gemeente Maastricht, bla, daarna zal de stofwisseling van de provincie Limburg pico bello worden, blablablabla, en voilà: tenslotte is het helemaal te tóf met de gehele wereld! Mijn maffe arts sprak van een revolutionaire en doorslaggevend ontdekking: de zeeën en bergweiden zouden schoon als de oorspronkelijke Schepping worden, oorlogen en conflicten over de ganse aardkloot zouden verdwijnen als sneeuw voor de zon, liefde, geluk en genade zouden ons allen ten deel vallen, misschien zelfs dat een man (of vrouw) binnen drie jaar voet op Mars zou zetten, ja, als onze organen maar goede stoffen adequaat wisselden.

'Orthomoleculaire geneeskunde?' vroeg ik. Had hij nooit van gehoord.

'Moerman-dieet?' Onbekend.

'Misschien een beetje homeopathie?' Donkerbruin.

Tegenover mij zat een man die sinds het behalen van zijn doctoraal als een zombie met het hoofd in piepschuim ingegoten had rondgezwaakt (niet écht abnormaal voor een arts, might I add...) en midden in een rare droom ontwaakt was.

Het meest idiote was wel het moment toen hij zijn Koreaanse verloofde uit een grote donkerbruine tas haalde: 'Ik heb twee jaar in Azië gewerkt en daar Fuk Mei ontmoet.'

Fuk Mei? Fuk Mei? Nóg al een waanzinnige erbij.

Eva

'En dat levert dan een multiplier van zeven op....'

Misschien hadden ze het de plaatselijke lijsttrekker van Groen-Links nog eens moeten uitleggen. Dat ze niet slechts in de jury zit om een standpunt te beoordelen, maar bijvoorbeeld om de retorische kwaliteiten van de sprekers te taxeren. Maja de Bruijn verklaart herhaaldelijk de spreker met het haar inhoudelijk meest toegenegen verhaal tot winnaar. Toch is de kort gekapte volksvertegenwoordiger -onlangs nog in het nieuws toen ze dreigde zich terug te trekken als partijprobleem John Geelen op een verkiesbare plaats zou komen- nog het meest professionele lid van de jury. In de twee voorronden van de Sphinx-debatwedstrijd zijn het namelijk vooral dilettanten die de debaters tekst en uitleg mogen geven. Dat ziet en hoort het publiek uiteraard ook, reden voor een bezoeker in donkerblauw colbert om hardop een jurybeslissing in twijfel te trekken. De jongeman vindt dat zijn vriend, een overtuigende kloon van Robin Linschoten, had moeten winnen. Na enige spitsvondigheden over en weer besluit de in een hoek gezette juryvoorzitter: 'Ons oordeel staat vast.' De jongeman: 'Waarom gaat u er dan met mij over in discussie?' Opmerkelijk is ook het onreglementair besluit om twee deelnemers ieder een half punt toe te kennen, 'ze waren immers even goed'. Een kwestie van onwil, want de jury bestaat uit het ondeelbare aantal van drie personen. Aan de bar in het rokerige bovenzaaltje van café Satyricon zegt iemand: 'Het is een loterij.'

BERICHT UIT MAASTRICHT

Niet alleen de jury geeft zichzelf geregeld een brevet van onvermogen, ook de deelnemers zijn daar goed in. Eén van de stellingen luidt bijvoorbeeld dat de gemeente een duidelijk plaatsingsbeleid moet voeren bij de verdeling van woningen. 'Inderdaad,' opent een debater, 'er zijn allochtonen die wonen in huizen van 80.000 gulden huur.' Even afgezien van het hoge bedrag begaaf de spreker nóg een vergissing, die alle volgende deelnemers zullen overnemen: automatisch neemt hij aan dat de stelling enkel buitenlanders betreft. Als het een stelling verderop werkelijk over minderheidsgroepen gaat, moet het voorbeeld helemaal uit Solingen komen. Terwijl juist op dat gebied ook veel valt te genieten om de hoek. Caberg en -recentelijk- Wolder blijven evenwel ongehoemd. En er is meer dat kennelijk niet tot de deelnemers doordringt. Waar een jury natuurlijk liever het gebruikelijke 'uitkeringsgerechtigde' ziet gebezigd, wordt voortdurend gesproken over de 'uitkeringstrekker'. Van het brallerig groepje deelnemers dat deze nuance afdoet als triviaal gaat overigens niemand door naar de finale. Niet omdat ze bijvoorbeeld al te enthousiast op de man spelen, integendeel, juist omdat ze achter het kathedraal veel te braaf zijn. Dat geldt voor veel deelnemers aan de twee voorronden. Geen grap of -desnoods- Wiegeliaanse kwinkslag valt te ontdekken, geen stem wordt verheven en geen vuist komt met een klap op het spreekgestoelte neer. Het meest opmerkelijke 'verwijt' van de ene spreker aan de andere luidt: 'U leest van uw papertje.' Van tijd tot tijd dwalen zelfs de blikken van de juryleden af. Ook omdat een aantal sprekers al dan niet bewust het betoog beperkt tot de eigen parochie. Twee tweedejaars economiestudenten twisten bijvoorbeeld over een of ander mechanisme op de arbeidsmarkt. De ene: 'En dat levert dan een multiplier van zeven op. Van zeven!' De andere: 'Dat betwijfel ik.' De ene weer: 'Nee hoor, het klopt, ik heb het thuis nagerekend.' En dat zal best, want de

stellingen zijn al een week voor de wedstrijd aan de deelnemers bekend gemaakt. De economische en juridische turbotaal is dan ook niet van de lucht. Dit in tegenstelling tot voorgaande jaren, toen de sprekers niet meer dan één uur denktijd werd toegestaan. Een ander duidelijk verschil met eerdere edities is de opzet. Werden voorheen duo's tegenover elkaar gezet, nu is het man tegen man. De GPV-achtige dialogjes staan helaas in geen verhouding tot de soms sprankelende koppels van vorig jaar. Dat man tegen man overigens, mag letterlijk worden genomen. De vrouwen laten het massaal afweten. 'Volgend jaar misschien,' zegt een dame aan de bar, 'want als je eenmaal op dat podium staat, lijkt het me supermoeilijk.' Ook het publiek komt volgend jaar misschien. Beide voorrondes weten de interesse op te wekken van slechts een kleine dertig man, en dat is inclusief organisatie, barpersoneel en journalist.

De finale van de Sphinx-debatwedstrijd, afgelopen dinsdagavond, moest het opnemen tegen 'Melrose Place' en de Staatsloterijshow. Voor liefhebbers van het grotere gebaar een ongelijke strijd. Tegen de verwachting in blijkt café Satyricon echter volgepakt. En ook de jury heeft er zin in. Als het in een debat over de zin van een carpoolstrook is gegaan, zegt Theo Bovens van het CDA: 'Ik dacht, één van jullie zal wel roepen: die auto kan best een dagje zonder u, en dan naar mij kijken.' Het publiek begrijpt het ook niet. Bovens legt uit dat in een televisiespotje van de overheid een kleine dikke meneer met een snorretje de hoofdrol speelt. En die heet ook Theo! Halverwege de finale wordt het christendemocratische jurylid overigens vervangen door Raymond Leenders, PvdA-wethouder van onder andere cultuur. Ook hij mag zich buigen over de argumenten voor en tegen de carpoolstrook. 'Een belangrijk voordeel van zo'n strook is,' aldus een van de deelnemers, 'dat je niet kunt inhalen. Dat lijkt me goed voor de verkeersveiligheid.' De meeste lachsalvo's zijn echter voor debater Henk. De grijze muis uit de voorronde blijkt getransformeerd tot een populistische en demagogische woordenratel. Als het gaat over het de pil in het ziekenfonds, en de opponent zegt dat een opblaaspop toch ook niet wordt verzekerd, roept Henk: 'Heeft u wel eens geprobeerd een pil te neuken?' Jurylid Reiner de Winter, docent aan de rechtenfaculteit, zegt hierover: 'Erg leuk, maar niet bepaald houtsnijdend.' Toch stemt de jurist voor Henk. Voor Martijn, een even scherpzinnig maar wat bescheidener debater, betekent dit dat zijn kans op de eerste plaats is verspeeld. En dat een paar weddenschappen zijn verloren. Door een groepje bezoekers is hij namelijk getipt als winnaar. Bijvoorbeeld omdat hij voor een stelling over burgerwachten teruggaat naar het oude Rome. 'Toen werden vrouwen in de gevangenis gezet om te voorkomen dat ze in afwezigheid van hun man overspel zouden plegen. Daar was het eveneens de vraag: wie bewaakt de bewakers?' Voor meer originele nuances is weinig tijd, simpelweg omdat de woordenstroom van Henk dat verhindert. Zozeer zelfs dat iemand van de organisatie de debater maant de tegenstander meer aan het woord te laten. Maar Henk raast eenvoudig door, en met succes: de jury roept hem uit tot winnaar. Een veertiger aan de bar heeft het nu door. 'Je moet dus gewoon aanvallen,' zegt hij. De man beschouwt de finale als een gratis cursus, handig voor zijn werk in een ondernemingsraad. Hij vindt 'dat jonge volk' prachtig. 'Ze vliegen erin en bijten zich vast.' Op de afgelopen drie dinsdagavonden was dat inderdaad heel soms het geval.

Eugène Baak

De jury van de Sphinx-debatwedstrijd met Theo Bovens, Veronica Dirksen, Reiner de Winter en Maja de Bruijn (foto Nelis Tutkey)